

SZAKDOLGOZAT

Kálmán-Halász Dalma

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Neveléstudományi Intézet

Gyógypedagógia alapképzési szak

**A TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTT GYERMEKEK
SPORTOLÁSI LEHETŐSÉGEI ÉS SZOKÁSAI**

Belső konzulens: Demeter Gáborné PhD
adjunktus

**Belső konzulens
intézete/tanszéke:** Neveléstudományi Intézet,
Gyógypedagógiai Tanszék

Készítette: Kálmán-Halász Dalma

Kaposvár

2024

Tartalom

1. Bevezetés és célkitűzés	2
2. Szakirodalmi áttekintés	4
A fogalomhasználat alakulása a sportban	4
A fizikai aktivitás pozitív hatásai	6
Előremutató meglátások, kezdeményezések, javaslatok	11
Sportolási lehetőségek és igények	17
Szakemberek szerepe a fogyatékossgal élő személyek sportjában	20
3. Kutatási kérdések	23
4. Alkalmazott módszerek	24
4.1. Kutatás típusa	24
4.2. Kutatás helye és ideje	24
4.3. Célcsoport meghatározása	24
4.4. Mintavételi eljárás részletes ismertetése	24
4.4.1. Mintavétel módja, folyamata	24
4.4.2. Mintanagyság	24
4.5. Alkalmazott módszertan	25
4.6. Alkalmazott statisztikai módszerek	25
4.7. Alkalmazott informatikai szoftverek	25
5. Eredmények és értékelésük	26
5.1. Minta jellemzése	26
5.2. Kutatási kérdések eredményei	27
6. Következtetések és javaslatok	58
7. Összefoglalás	61
8. Irodalomjegyzék	64
9. Ábra és táblázatjegyzék	66
10. Melléklet	67
11. Nyilatkozatok	72
Eredetiség és szellemi tulajdonkezelési nyilatkozat	72
Konzulensi nyilatkozat	73
Beleegyező nyilatkozat	74

1.Bevezetés és célkitűzés

Napjainkban egyre több sajátos nevelési igényű gyermekkel találkozhatunk a mindennapi életben. Munkám során is tapasztalom, hogy az iskolákban és óvodákban évről évre nő a sajátos nevelési igényű gyermekek létszáma. A szakemberek elsődleges célja, állapottól, képességtől függően, hogy a gyermekek integrálhatók legyenek a többségi intézmények egyikébe. Így nem is kérdés, hogy integráció és szegregáció problémaköréről számos hazai és nemzetközi cikket lehet olvasni. Az intézmény kiválasztása, vagy váltása során a sajátos nevelési igényű gyermeknek számos nehézséggel kell szembesülniük. Egy elfogadó, befogadó közösséget kellene teremteni a gyermekeknek, mely által teljesnek érezhetnék magukat a társadalomban (Orbán-Sebestyén, et al., 2018). Azt gondolom, hogy fontos, ezzel a témával foglalkozni, hiszen minden egyes nap találkozhatunk hasonló gyerekekkel az iskolákban, óvodákban, akár a saját gyermekünk osztálytársa vagy csoporttársaként, tulajdonképpen bármerre is járunk a hétköznapijaink során. Azt tapasztaltam, hogy vannak szülők és gyermekek, akik számára nem mindennapi, egy sajátos nevelési igényű gyermek viselkedése, hiszen sokan még nem is találkoztak testközelből hasonló gyermekkel és a vele járó nem mindennapi szituációkkal. Egy hazai kutatásban is megfogalmazták, hogy nehezen értelmezhető a társadalom számára a megváltozott teljesítőképesség (Sáringerné Szilárd, 2018). Ezért is tartom kiemelkedően fontosnak, és mindig is aktuálisnak ezt a témát, előremutató lenne, ha az emberek elfogadó pillantásokat és esetleg segítő jobb kezet is nyújtanának a sajátos nevelési igényű gyermekeknek. A fő kérdésem, hogy milyen lehetőségek segíthetnek a könnyebb beilleszkedésben és elfogadásban. Így jutottam el a sporthoz. Azt gondolom, ez a témakör legalább annyira jelentőségteljes, mint a korábban említett integráció-szegregáció problémaköre. Hiszen a sport egy összetartó erő, egy csapatépítő program. Egy hazai kutatásában igazolódott, hogy az iskolai testnevelés órának hatalmas szerepe van az elfogadó attitűd kialakításában. Ezáltal megjelenik az osztálytársakban a sajátos nevelési igényű tanuló irányába a tolerancia és az empátia, együttműködővé válnak. Maga a sportolás élményt nyújt, közös cél alakul ki a csapatban végrehajtott feladatok által (Kovács, 2016). Mindemellett egy hazai szerző publikációjából is kiderül, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók fizikai mutatói és motoros teljesítménye is jóval elmarad a többségi társaikhoz képest. Tehát az egészséges életmód szempontjából is meghatározó a sajátos nevelési igényű gyermekek sportolási szokásai (Erdei, 2015). Továbbá, szintén egy haza kutatásban rávilágítanak arra, hogy az inkluzív sport az egyik leghatékonyabb eszköz arra, hogy az intellektuális képességzavarral élő tanulók és ép

társaik pozitívan viszonyuljanak egymáshoz, illetve kihangsúlyozandó a közösségteremtő ereje és a társadalmi beilleszkedést elősegítő funkciója is (Orbán-Sebestyén, et al., 2021). Továbbá, a fizikai aktivitás jól működik érzékenyítő program elemeként is (Orbán-Sebestyén, et al., 2021). Nem utolsósorban a személyiségformálásban, a szocializációban, a megfelelő önértékelésben, az identitás kialakulásában és a belső stabilitás megalapozásában is jelentős szerepe van (Orbán-Sebestyén, et al., 2022).

Gyermekkorom óta az életem része a táncsport, megtapasztaltam a csapatsport minden előnyét és ezzel együtt az egységteremtő hatását is. Azt gondolom, hogy minden gyermek számára fontos lenne sportágot választani. Egy hazai publikációban olvasható, hogy a táncterápia jól működik gyógyító módszerként. Alkalmazható, azoknál a gyermekeknél, akiknél nehézséget okoz az önkifejezés vagy a szociális kapcsolatok kialakítása. A mentális fejlesztés mellett, a tánc lehetőséget biztosít a mozgásképeség fejlesztésére is (Bobály, et al., 2014).

Így szakdolgozatomban, célom vizsgálni a Pécsi Éltes Mátyás Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Általános Iskolájában (a továbbiakban Pécsi Éltes EGYMI) tanuló sajátos nevelési igényű gyermekek sportolási szokásait, lehetőségeit, illetve az esetleges távolmaradásuk okát is. Részt vesznek-e sportfoglalkozásokon, hol teszik ezt, intézményes keretek között, esetleg intézményes kereteken kívül.

2. Szakirodalmi áttekintés

A fogalomhasználat alakulása a sportban

Nagy a bizonytalanság a magyar társadalomban, hogy a fogyatékoságot, milyen szóval illessük. Milyen kifejezéseket használjunk a mai világban, mi az elfogadott, és mi nem? A „fogyatékoság”, „fogyatékos” kifejezés diszkriminatív, mert az egyén hangsúlyozása helyett, a gyengeségre fekteti a hangsúlyt. A „fogyatékosok sportja” a „rokkantak sportja” szegregáló kifejezésnek tűnhet. Az „adaptált fizikai aktivitás” kifejezést 1973-ban használták először. Hazánkban, a 90-es évektől a fogyatékoságok diagnosztizálása helyett, a hangsúly a speciális fejlesztésre, a rehabilitációs szükségletekre helyeződött át. A szemléletváltás eredményeként született meg az „adaptált fizikai aktivitás” kifejezés. Az „adaptált” szó, a sportban a speciális igényekhez való alkalmazkodást jelenti. A sport „alkalmazkodik” az igényekhez. Így szükségszerű lehet a „fogyatékosok sportja” helyett az „adaptált sport” kifejezést használni. A fogyatékos személyek részvétele a versenysportban speciális igények szerint, szegregált formában történik. A szabadidősport viszont mindenki számára elérhető, ha a feltételek biztosítottak. Az USA-ban az adaptált sport népszerűsítésére alakult meg az IFAPA szakmai szervezete, ahol a kutatók, a testnevelők megoszthatták tudományos munkáik eredményeit. A szövetség felhívja a figyelmet arra, hogy az „adaptált fizikai aktivitás” kifejezés hangsúlyozza, hogy a sport egész életen át tartó tevékenység, míg a testnevelés az iskolarendszerhez köthető. Az adaptált sport a társadalmi befogadást segíti elő. Idővel a fogyatékosággal élő személyek számára speciális sportágak alakultak meg, ilyen a boccia, vagy a showdown- asztaliteniszhez hasonlítható, mely a látássérültek számára lett kifejlesztve. Amerikában az 1975-ös „Education of All Handicapped Children Act” törvény előírja az egyenlő esélyű hozzáférést a testneveléshez, ezen belül az adaptált testneveléshez való jogot. A törvény előírta az oktatási intézmények számára, hogy a fogyatékos gyermekeknek biztosítsák a diszkriminációtól mentes értékeléshez, a legkevésbé korlátozó oktatási környezethez, az egyéni szükségleteihez igazodó oktatási programhoz, és a megfelelően képzett tanárokhöz való jogot. A törvény szerint a fogyatékos gyermekek oktatása térítésmentes. Hazánkban a rendszerváltás óta három sporttörvény született: 1996-ban, 2000-ben és 2004-ben. Az 1996-os törvény általánosságban szól a fogyatékos személyek sportjának támogatásáról. A 2000-es törvény elrendeli a Fogyatékosok Nemzeti Sportszövetségének (FONESZ) létrehozását, részletezi szervezeti és működési szabályait, feladatkörét. Alapvető feltétel az akadálymentesítés a sportlétesítmények kapcsán. A rendezvények szervezésénél figyelembe kell venni a fogyatékos személyek különleges szükségleteit, melyeket a FONESZ állapít meg. A törvény rendelkezik a tanulói felmentés lehetőségeiről. Összegzésként fontos tudni, hogy a sérült tanulók iskolai sportban

való részvételének biztosítása nélkül nem valósulhat meg a szemléletváltás. A fogyatékos gyermekek integrált oktatásának fokozatos térnyerése elkerülhetlenné fogja tenni az adaptált testnevelési órák bevezetését (Gombás, 2011).

A fogalmak tisztázása mellett, fontos felhívni a figyelmet a rekreációra, a sporttal való szoros kapcsolatára, a sportolás, és a fizikai aktivitás pozitív hatásaira. A rekreáció az egyén szabadidejében végzett, olyan tevékenységek összességét jelenti, mely a munka során elfáradt ember kikapcsolódását segíti. A nyugati országokban az emberek mindennapjaihoz tartozik a rekreáció. Az Amerikai Egyesült Államokban jelent meg az első rekreációs folyóirat. Ide köthető a napjainkban igen jelentős Sport For All, szabadidősport nemzetközi szervezete. Amerikában, elsősorban a szabadban végezhető sportok népszerűsége a leggyakoribb (amerikai foci, kosárlabda). Kisebb figyelem, érdeklődés irányul a bent végezhető szabadidős tevékenységekre. Magyarországon a 60-as, 70-es években nagymértékben romlott a társadalom egészsége, ez hívta fel a figyelmet a rekreációra. A rendszerváltás után az állam kivonult a sportból, ez több rekreációs program végét jelentette. Ám idővel új sportszervezetek jöttek létre. Megjelent a Fogyatékosok Nemzetközi Sportszövetsége. 2000-ben a sport törvény rendelkezett a Szabadidősport Szövetség létrehozásáról. 1984-től megindult rekreációs szakemberek képzése. Magyarországon emelkedik, azoknak a gyerekeknek a száma, akik szervi vagy funkcionális problémáik miatt nem vesznek részt az iskolai sportban. A rekreáció és szabadidős tevékenység a fogyatékos személyek felnőtté válásának, kielégítő életének fontos követelménye. A sport összetett fiziológiai, szociális, pedagógiai és emocionális hatással bír az életminőség javítására. A sport és az életminőség kapcsolata különösen hangsúlyos a fogyatékossgal élő személyek esetében. A fogyatékossgal élő személyek sportja a mozgássérültek, a gyengén látók és vakok, a gyengén hallók és süketek, az értelmi fogyatékos személyek, illetve a nem nyilvánvaló fogyatékossgal (allergia, cukorbetegség, diszlexia, mentális zavar) szenvedők sportja is. A rekreáció által pozitív élménnyel gazdagodnak az egyének, segítséget nyújt, hogy felfedezhesse önmagát, rejtett képességeket hozzon elő. A rekreációs tevékenység segíti a fizikai és a szellemi fejlődést. A rekreáció jó hatással van a fogyatékos ember érzelmi életére, segíti a feloldódását, az önfelfedezés során, eddig nem tapasztalt képességek kerülhetnek felszínre, javul az énkép. Összességében, hazánkban még sok feladat van a fogyatékossgal élő személyek rekreációs tevékenységével kapcsolatban. Kevés, olyan sportolási lehetőség, klub van, ahol elfogadják a fogyatékossgal élő személyeket. Elengedhetetlen lenne a szoros együttműködés a különböző területeken dolgozó szakemberek között (Hidvégi & Honfi, 2008).

A fizikai aktivitás pozitív hatásai

(C. Johnson, 2009) fő kérdése, hogy a fizikai aktivitás, milyen hatással van a fogyatékossgal élő személyek állapotára. Jelen kutatásban 5 fő pont mentén haladtak a kutatók. Összesen 3 szakértői véleményt és 14 tanulmányt elemeztek ki. Bizonyítékokat találtak, hogy a csoporttevékenységek, a futópados edzések, a terápiás lovaglás pozitívan hat a fogyatékossgal élő személyekre. Ellenben a síelés és a vízi programok kapcsán, kevesebb bizonyítékot fedeztek fel a kutatók. A fizikai aktivitás előnyei a következők: az aerob tényezők, a motoros funkciók javulnak, és az elégedettség érzés is nő a fogyatékossgal élő személyekben. Tehát a kutatásból kiderül, hogy a fizikai aktivitás valóban rendkívül előnyös a fogyatékossgal élő személyek számára, de a jövőben további kutatásokra lenne szükség. A fizikai aktivitás során nem csak a fizikális, de a mentális és érzelmi előnyök is megmutatkoznak. A fogyatékossgal élő személyek közül, aki nem vesz részt aktívan fizikális aktivitásban, sokkal inkább hajlamos inaktív, ülő életmódot élni, kevésbé fitteek, mint társaik. A kutatásokból kiderült, hogy a fizikai aktivitástól való távolmaradásnak az okai a következők: a hozzáférés hiánya, az információ hiánya, a támogatások hiánya, a fogyatékossg természetete. Az egészségügyi inaktivitásnak súlyos következményei lehetnek: csökkent keringés, szív- és érrendszeri betegségek, cukorbetegség, elhízás, csontritkulás, magas vérnyomás, illetve csökkent magabiztosság és autonómia hiánya. Összesen 5 fő ponton haladtak végig a kutatók, ezek a következők voltak:

1. pont: A kutatók arra keresték a választ, hogy a fizikai aktivitás mennyire hasznos a fogyatékossgal élő személyek számára. A vízi terápiák pozitívan hatnak a vitálkapacitásra, a lovas terápiák a motoros képességekre, az egyensúly fejlesztésére, továbbá a helyes testtartás kialakítására is jótékonyan hatnak. A síelés a motoros funkciók javításában jelentős, míg a csoportos tevékenységek a szív- és érrendszeri betegségek csökkentésében, a mobilitásban, az izomerősítésben, továbbá az énkép és az elégedettség érzés fejlődésében segít.
2. pont: A kutatók arra is keresték a választ, hogy a tanulmányoknak mik az erősségeik, mi a kiemelkedő a tanulmányozott publikációkban. A kutatók azt találták válaszul, hogy minden publikációban pozitív hatásokról számolnak be a fizikai aktivitás kapcsán.

3. pont: A kutatásban olvashatóak a fizikai aktivitás előnyei és kockázatai is. Mentális előny az élvezet, és az elégedettség. További előny a csoportos lehetőségek tekintetében, hogy anyagilag megfizethetőbbek. Ám kockázatot jelentett, hogy a sportolás hatására a fogyatékossgal élő személyeknek megemelkedett a pulzusszáma, melyet figyelemmel szükséges kísérni.
4. pont: Arra keresték a választ a kutatók, hogy a szakemberek javasolják-e a fizikai aktivitást. A szakirodalmak szerint, igen, szükséges javasolni a fizikai aktivitást, de szükséges körütekintően dönteni és tudni, hogy kinek mit és miért ajánlanak. Fontosak a megfelelően képzett szakemberek, ezen területen is.
5. pont: Arra is keresték a választ, hogy szükségesek-e a témában további kutatások. A kutatók azt fogalmazták meg, hogy nagyobb elemszámmal, szigorúbb feltételekkel és hosszabb időtartamban kellene kutatásokat folytatni.

Összességében elmondható, hogy a fizikai aktivitás előnyére válik a fogyatékossgal élő személyeknek, hiszen javul a motoros funkciójuk, erősítő hatása van, illetve az elégedettség érzésük is nő. A jövőben további kutatásokra van szükség, hogy még eredményesebb lehessen a fogyatékossgal élő személyek fizikai aktivitása (C. Johnson, 2009).

Egy külföldi szakirodalomban szintén a sportolás pozitív hatásait kutatták értelmi fogyatékossgal élő fiatalok körében. Összesen 12 fő, 12 és 14 év közötti fiatalot hasonlítottak össze, két csoportot alakítottak ki, egy fizikálisan aktív (vizsgálati csoport) és egy inaktív csoportot (kontroll csoport) 6-6 fővel. Alapadatként súlyt és magasságot mértek a kutatók, továbbá a fizikai aktivitás (helyben felugrás és 50 méteres sprint futás) előtt és után is pulzusszámot. Összességében elmondható, hogy a fizikálisan aktív csoport jobb eredményeket ért el. A kutatók megfogalmazták, hogy a sport több dimenzióban is segíti az enyhe értelmi fogyatékossgal élő embereket, az egészségen túl, a társadalmi szocializációs élményt is támogatja. Továbbá, a fizikális állapot mellett a mentális fejlődést is elősegíti a sport (Çakmakçı, et al., 2018).

Egy hazai kutatás, szintén a sport pozitív hatására hívja fel a figyelmet. Az értelmi fogyatékos gyermekeknek és felnőtteknek is biztosítani kell a testmozgás lehetőségét, hiszen egyfajta védőfaktorként hathat. A Speciális Olimpiai Szövetség lehetővé teszi az értelmi fogyatékos gyermekeknek, felnőtteknek a sportolási és a versenyzési lehetőségét. Hazai kutatásban vizsgálták a fogyatékossgal élő serdülők egészségmagatartását, szubjektív

jóllétét. A résztvevőkkel interjút készítettek a kutatók, 18 fő tanulásban akadályozott, és 5 fő értelmi akadályozott tanulóval. A kutatásban résztvevő serdülők sportolnak, jó baráti kapcsolatot ápolnak egymással, illetve egészségükkel is elégedettek. A megkérdezettek, a higiénés szabályokat ismerik és be is tartják, bár ebben a szülői kontrollnak nagy szerepe van. A szabadidős tevékenység kapcsán, azt a választ adták a serdülők, hogy sok esetben unatkoznak az iskolában, tehát a délutáni, strukturált szabadidő eltöltése nem minden esetben megoldott, pedig igény lenne rá. A tanuláshoz és a pedagógusokhoz való viszonyt a válaszadók többsége pozitívan értékelte. Az étrendjükben helyet kap a zöldség- és gyümölcsfogyasztás, megfelelő mennyiségű folyadékot fogyasztanak, de az édességfogyasztás is jelentős. A megkérdezettek közül 16 fő a Speciális Olimpiai Szövetség tagja is. Tehát elmondható, hogy a fizikai aktivitás a serdülők mindennapjaihoz tartozik, és pozitív változásokat hoz (Barabás, et al., 2022).

Két jelentős kifejezést kell értelmezni, befogadás a sport által és társadalmi befogadás a sportban. Hogyan képes a sport segíteni a társadalmi integrációt, inklúziót, a sport által, kik és hogyan kerülnek a társadalom peremére. Egy hazai tanulmány hangsúlyozza a sérült, vagy hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatban a megfelelő feltételek megteremtését a testnevelés órákon is. Számos pozitív tényező származhat a közös sportolás által, javul az énkép, az önértékelés, a kommunikáció, megjelenik az elfogadás, a tolerancia. A testnevelés órák mellett, a sportklubok is nagy jelentőséggel bírnak, hiszen a hátrányos helyzetű tanulók számára biztosítja a társadalomba való beilleszkedés lehetőségét. Hazánkban számos sportolási program segít a hátrányos társadalmi csoportok helyzetén, például a tehetséggondozó programok, vagy az Erzsébet-táborok. A csapatsportok közösségfejlesztő hatással bírnak. Lehetővé teszik a tagok alkalmazkodását, az együttes munkát, a szabályok betartását, a kölcsönös bizalmat, a közös célok elérését, egymás elfogadását, ezáltal az egyéni teljesítmény is javulhat. A sportolás során a gyermek személyiségét meghatározó képességeket, készségeket sajátít el (pontosság, szorgalom, lelkiismeretes munka). Fejleszti a szociális kompetenciákat, a normák, értékek elfogadását. Hazánkban a mindennapos testnevelés bevezetése által gyakoribbá vált a tanulók fizikai aktivitása, ám ennek akkor van jelentősége, ha hasznos tartalommal töltik meg a testnevelő tanárok a megnövekedett óraszámot. Ennek megvalósulásában nagy szerepet játszik az infrastruktúra, a tanterv és a pedagógusok hozzáállása is. A társadalmi háttér vizsgálata kapcsán a kutatók azt találták, hogy a közép- és felső osztály tagjai nagyobb számban válnak sportolókká. A településtípus is befolyásolja a sportolási szokásokat, a fővárosban és nagyobb városokban többen sportolnak, mint a kisvárosokban és községekben. Azokban, a nagyvárosokban több a sportoló, ahol vannak

felsőoktatási intézmények. Összességében elmondható, hogy az anyagi helyzet befolyásoló tényező, ám kimutatták azt is, hogy ha a családban, környezetben van sportoló szülő, rokon, akkor a gyermek is nagyobb eséllyel válik sportoló emberré, anyagi helyzettől függetlenül. A társadalmi kirekesztés hazánkban leginkább a roma lakosságot érinti. Elmondható, hogy nagy arányban munkanélküliek, alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, rosszabb a lakókörnyezetük és az egészségük is. Szocializációjuk nehezített, ez a sportban sincs másképpen, de van egy jelentős kiugrás az ökölvívás területén. A sportágban számos hazai és nemzetközi sikert értek már el. A fogyatékosok sportja a rendszerváltás után kapott több figyelmet, fejlődése egyenetlen. Nagyobb a hangsúly az élsporton, a szabadidősporttal szemben. Kutatások szerint, hazánkban a fővárosban élők és az aktív keresők körében jellemzőbb a fizikai aktivitást végzők száma. Hazai kutatásban edzőket kérdeztek a fogyatékos személyek fizikai aktivitása kapcsán. Az edzők is támogatják az fogyatékosok sportját, de a megkérdezettek közül senki nem foglalkozna fogyatékosággal élő személyekkel, az indoklás szerint nincsen megfelelő képzettségük. Az iskolákban a megnőtt létszámú, fizikailag hátrányos helyzetű gyermekek miatt megfogalmazódott, hogy szükség lenne a két testnevelő tanár mellé, plusz egy harmadik gyógytestnevelőre is. Ez a terv sajnos nem tud megvalósulni a szakemberhiány miatt. Befogadó légkörre lenne szükség az iskolákban, sportegyesületekben. Mindemellett elengedhetetlen a sportszakemberek elméleti- gyakorlati képzése, illetve az egyenlőtlenségek mérséklése (Kovács, 2016).

Továbbá, kiemelendő a pubertás korosztály, hiszen életkori sajátosságból adódó nehézségekkel küzdenek meg nap, mint nap. Kutatásokban leírták, hogy a sport védőfaktorként hathat erre a korosztályra. Egy hazai tanulmány a sportoló és nem sportoló kiskamaszok önértékelésének alakulását vizsgálja, a sportolás jótékony hatásának tükrében. A sportolás pozitív hatása egyaránt kimutatott, mind fiziológiailag, mind pszichológiailag. A sportoló fiataloknak jobb az életminőségük, ritkább náluk a depresszív tünet. A belső értékeket helyezik előtérbe. Ellentétben velük, a fizikailag kevésbé aktívak, a külső értékekre figyelnek jobban (jó megjelenés, anyagi siker). A sportolás segíti a reális énkép alakulását. Segíteni kell a kamaszt, hogy a saját énképén belül, el tudja különíteni a sportolói énjét (kudarca a sportban nem vonatkozik az élet más területére is). Az énkép alakulására a serdülők esetében, különösen a csapatsportok vannak jó hatással. A sportolást vezetőknél meg kell találni a reális követelményszintet és biztosítani kell az őszinte, valós visszajelzést. Jelen tanulmányban prepubertás korú fiúk esetében vizsgálták a sportolás hatását az önértékelésre, szorongásra, pszichológiai immunkompetenciára és teljesítményre. Az első csoportban 47 fő, aktív sportoló

(kézilabdázók) tartozott, átlagéletkoruk 12,1 év. A második csoport 46 fő, nem aktív sportoló tartozott, átlagéletkoruk 12,4 év. A teszteket a sportolók két részletben, személyesen töltötték ki, átlagosan 20-20 perc alatt. Az eredmények szerint, az önértékelési teszten a sportolók és nem sportolók közötti eltérés mértéke szignifikáns, vagyis a sportoló gyermekek önértékelése jobb, mint a nem sportolóké. Kimutatható, hogy a sportolók kevésbé szorongók, mint a nem sportoló társaik. A pszichológiai immunkompetenciája a sportoló fiataloknak jobb, mint a nem sportoló kamaszoké. A teljesítményigény mérésénél a nem sportoló gyerekek értéke magasabb volt, mint sportoló társaiké. Igazolták, hogy a jobb önértékelés, alacsonyabb szintű szorongással jár. A magasabb önértékelés, alacsonyabb teljesítményigénnyel korrelál. Minél jobb a gyermek önértékelése, annál magasabb az immunkompetenciája. A szorongás és a teljesítmény között is pozitív kapcsolat van, minél szorongóbb a gyermek, annál rosszabb a megküzdési készsége. A fent leírt vizsgálati eredmények megerősítik, hogy a sportoló gyermekek énképe, pszichológiai immunkompetenciája hatékonyabb a nem sportolóknál, és szorongási szintjük alacsonyabb, már a serdülő korban is. Arra a következtetésre jutottak a vizsgálati eredményekből, hogy az önértékelés, szorongás és a megküzdés egymást kölcsönösen befolyásoló tényezők. Összességében megállapítható, hogy a sportolás pozitívan hat a gyermekek énképére, megküzdésére, csökkenti a szorongás mértékét. Az alacsonyabb önértékelési szintű gyermekek, hajlamosabbak a magasabb fokú szorongásra vagy a rosszabb megküzdésre. Ilyen esetben a sport által javítani kell a gyermekek önértékelését, csökkenteni a szorongását, hiszen mindez visszahat a teljesítmény fokozására. Tehát a sport hatékony az önértékelés, a megküzdés fejlesztésében, és a szorongás csökkentésében (Kovács & Nagy, 2015).

Előremutató meglátások, kezdeményezések, javaslatok

A szakirodalomban olvashatunk már, olyan előremutató törekvésekről, kezdeményezésekről, melyek megoldást jelenthetnek a fogyatékossgal élő személyek még hatékonyabb sportjára. (Varga & Balatoni, 2020) kutatásában olvashatjuk, hogy a fogyatékossgal élő személyek mindennapjai nehezítettek, hiszen szembe kell nézniük az izoláció nehézségeivel. A társadalom egészének a hozzáállása az egyik legjelentősebb befolyásoló tényező. Szükséges lenne alkalmazni az érzékenyítés eszközt, mely által nyitottabbá, elfogadóbbá válhatnak az emberek. Jelen szakirodalomban elsősorban a sport, azon belül is a parasportok kerültek előtérbe. A mozgás pozitív hatásai itt sem maradhattak a háttérben, hiszen a testi és szellemi egészség befolyásolója, a pszichoszociális jóllét megalapozója, a szorongás oldója és a társas kapcsolatok kialakítója is. Mindezek által a fogyatékossgal élő személynek az önértékelése pozitív irányba változik, az érzelmi stabilitás és mentális ellenállóképesség is kialakul az egyénben. Fontos kérdés, ha ennyi pozitív hatása van a sportoknak, akkor mégis, mi áll a fogyatékossgal élő emberek inaktivitásának a háttérben? Elsőként, mind közül, továbbra is a diszkrimináció és az előítéletesség a fő probléma. Emellett kiemelendő, a nem megfelelő infrastruktúra és a tárgyi feltételek hiánya is. Szükség lenne a fejlődéshez pénzügyi segítségre, megfelelő intézményekre, ahol lehetőség nyílik a parasportok üzésére is, illetve fontos lenne, olyan orvosi hozzáállás is, mely támogatja a fogyatékossgal élő személyek sportolását. Lényeges tudni a motiváltság háttérét, okát is, ha ennyi negatív tényező éri a fogyatékossgal élő személyt, akkor vajon, miért indul el a mozgás útján? Jelen kutatás során választ kaptak a kutatók, miszerint motiválóan hat a csapatmunka, az összetartozás élménye, a felszabadultság érzés, az, hogy a mozgás során nem érzik magukat sérültnek, ekkor teljesednek ki, illetve, ami igazán fontos, hogy célt ad számukra. Manapság már előremutató törekvésekkel találkozhatunk, fejlődik a sport, a parasport, modernizálódnak az eszközök, megjelenik a egyenre szabottság, rehabilitációs-protokollokat állítanak fel a szakemberek, a sérülésre adaptálva történik az étkezés és az edzésterv kialakítása is (Varga & Balatoni, 2020).

Kutatások igazolják a fiatalkori rendszeres sportolás szükségességét, hiszen a harmonikus testi fejlődést segíti elő. Ez nincs másképp a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében sem, kutatások bizonyítják, hogy nem csak az énképük, önbizalmuk, érzelmi stabilitásukban segít a sport, hanem a fizikai mutatóik kapcsán is, mely értékek elmaradnak többségi társaikétól. A fizikailag aktívabb gyermekek jobb anyagcserével, erősebb szív – és légzőrendszeri funkcióval,

jobb állóképességgel rendelkeznek. Pozitív kapcsolat van a fizikai aktivitás és a tanulmányi eredmény között is. A mozgás hatással van a mentális egészségre. Magyarországon, egységes tanulói motoros mérést dolgozott ki a Magyar Diáksport Szövetség. Ez a NETFIT (Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt). Ezzel a tudományos megalapozottságú mérési rendszerrel nyomon követhető a gyermekek fizikai állapota. Cél, képet kapni a sajátos nevelési igényű tanulók testalkati mutatóinak és motoros képességeinek állapotáról. Egy budapesti általános iskolában kutatást végeztek. A kísérleti csoportba a sajátos nevelési igényű tanulók tartoztak (n=80, ebből 17 fő lány és 63 fő fiú), míg a kontroll csoportba a többségi kortársak (n=80, hasonló a kísérleti csoporthoz a nemek aránya). Cél, a fizikai képességek és a testalkati mutatók vizsgálata, melyet a NETFIT szerint végeztek. Testalkati mutatók (BMI, testzsír-százalék, vázizom-százalékos mérése) és motoros tesztek (ingafutás, helyből távolugrás, kézi szorítóerő, mellő fekvőtámaszban végzett karhajlítás- nyújtás, ízületi lazaság, törzsemelés, és felülés) felvétele történt. Az adatok rögzítésére Excel szoftvert és SPSS szoftvert alkalmaztak, illetve kétmintás t-próbát végeztek. A következő eredményeket kapták a kutatók, a BMI mérése során az 1.-2. osztályos, kísérleti csoport esetében az érték szignifikánsan nagyobb lett. A testzsír százalék az 1.-2. és 3.-4. osztályos lányok (kísérleti csoport) és 7.-8. osztályos fiúk (kísérleti csoport) esetében az érték szignifikánsan nagyobb lett. A vázizom százalékos mérése esetében a sajátos nevelési igényű tanulók értéke alacsonyabb lett, mint a kontroll csoporté. A motoros tesztek esetében, az ingafutás a 1.-2. és 3.-4. osztályos sajátos nevelési igényű, fiú tanulók esetében szignifikánsan alacsonyabb lett. A helyből távolugrás eredményei alapján az 1.-2., 3.-4. osztályos sajátos nevelési igényű, lány és fiú tanulók, illetve az 5.-6. osztályos sajátos nevelési igényű, fiúk értékei szignifikánsan alacsonyabbak lettek. A kézi szorítóerő a kísérleti fiú csoport esetében kisebb lett. Az ízületi lazaság és a mellő fekvőtámaszban végzett karhajlítás esetében is a sajátos nevelési igényű tanulók értékei alacsonyabbak. A vizsgálati eredmények alapján kimondható, hogy a sajátos nevelési igényű tanulók a testalkati mutatóikban és motoros képességeikben is különböznek többségi társaiktól. A koordinációs képességek adják a sportképességek hátterét, ezért lényeges, már korai szakaszban, életkorban a fejlesztésük. Mind a testalkati mutatók, mind a motoros mérések eredményei esetében a sajátos nevelési igényű tanulók gyengébben teljesítettek. Szükséges biztosítani részükre a fejlesztő terápiákat, a szaktanárokat, a személyi és tárgyi feltételeket. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése- oktatása során nagyobb hangsúlyt kellene fordítani a testnevelés oktatására, hiszen a vizsgálatok során kapott eredmények igazolták a sajátos nevelési igényű gyermekek elmaradását, a többségi tanulókkal szemben (Erdei, 2015).

A korábbi kutatásokban olvasható, hogy a fizikai mutatókra és a lelki tényezőkre is pozitívan hat a sport, de mindez nem valósulhatna meg, ha nem működnének a szakemberek együtt, ha nem jönne létre hatékony team munka. Bizonyítást nyert a testmozgás számtalan jótékony hatása. A gyakrabban sportolók jobb fizikai mutatókkal bírnak, mentálisan erősebbek. A fogyatékos személyek számára is preventív hatású a sport (szív és érrendszeri megbetegedések, diabetes, csontritkulás). Az elhízás kockázata nagyobb. Ennek oka, az inaktív életmód, egészségtelen étkezés, esetleges fájdalmak, gyógyszerek mellékhatásai. A mozgás által, visszanyerhetővé válik az önállóság. Mindemellett a pszichés egészségük is jobb, azoknak a személyeknek, akik sportolnak. 2012 óta, a megváltozott alaptanterv részeként, heti öt alkalommal vesznek részt a tanulók a testnevelés órákon. Cél, a gyerekek fizikai aktivitásának növelése. Az új tanterv esélyegyenlőségre törekszik, támogatja a sajátos nevelési igényű gyermekek részvételét a testnevelés órák folyamatában. Ám mindez nem jöhetne létre a megfelelő team munka nélkül. A fogyatékos gyermekeket illetően elengedhetetlen a tanító, a testnevelő, a gyógytestnevelő és a szomatopedagógus közös munkája. Hiszen ezzel a közös munkával jöhet létre, a fogyatékossgal élő tanulók biztonságos részvétele a testnevelés tanórákon. A szomatopedagógus kiemelt feladatai a következők, a testnevelésben rejlő lehetőségek ismerete, a kölcsönös bizalmi kapcsolat kialakítása, szükség esetén ismertesse a tanítóval, a fogyatékos gyerek diagnózisának sajátosságait, továbbá ismertesse a gyermekek erősségeit és hátrányait, a biztonságos feladatvégrehajtást, illetve az egyéni fejlesztési tervben megjelenő rövid és hosszú távú célokat is. Összességében fontos kiemelni, hogy a hazai és nemzetközi szakirodalmak szerint a sérült gyerekek minőségi testnevelés órája, akkor valósulhat meg, ha a pedagógusok és a szomatopedagógus team munkában, egymás szaktudását elismerve dolgoznak. Egyre több fogyatékossgal élő fiatal tanul integrált intézményekben, ezért egyre fontosabb a szakemberek jelenléte, munkája. Ezek a tényezők biztosítják a gyerekek minőségi oktatáshoz való jogának megvalósulását (Tóthné Kalbli & Fótiné Hoffmann, 2015).

A hatékony team munka fontossága mellett, számos publikáció született előremutató terapiákról, lehetőségekről, mely számos területen nyújt segítséget, támogatást. A fogyatékossgal élő személyeknek a társadalomba való beilleszkedésük nehezített. Magyarországon ez a jelenség fokozottan tapasztalható, mivel a társadalom keveset tud a témával kapcsolatban, így nehezített az inklúzió, integráció, a sérültekhez való helyes viszonyulás. Tovább nehezíti a fogyatékos személyek helyzetét az, hogy számos terapia, kezelés csak a nagyvárosokban érhető el. A fogyatékossgal élő személyek segítségére lehetnek a művészeti tevékenységek (zene, tánc, festés), mely által ki tudják fejteni magukat.

A tánc egy társas mozgásforma, így fejleszti a szociális fejlődést, a mozgáskoordinációt és az élményszerzést is. A táncnak fontos része az élmény megélése. Gyógyító és felszabadító erővel hat. Az érintések által könnyebb a kapcsolódás, a megnyílás a társak irányába, csökkenti az elszigeteltség érzést. Egy hazai kutatásában, egy táncon és zenén alapuló életminőséget javító mozgásprogram kidolgozása volt a cél. A tervben három hónapon keresztül, kezdetben heti kétszer 60, majd heti háromszor 90 perces foglalkozásokon vesznek részt az autizmussal élő, Down- szindrómás, enyhe és közép súlyos értelmi fogyatékossgal élő fiatal felnőtteknek. A fejlődést kilenc sportélettani teszttel (hajlékonyság, egyensúlyozó képesség, izomerő, rugalmasság és gyorsaság, állóképesség, finommozgások, téri tájékozódás, koncentráció képesség és monotonitás tűrés, mozgásgyorsaság) mérik. Az óra felépítése bemelegítésből, tréningből, közép/ diagonál gyakorlatokból, koreográfiából és a befejező részből áll. A program során 3 alkalommal kerül sor állapotfelmérésre (program kezdete előtt, másfél hónap elteltével és a program végén). A táncterápiák kapcsán elmondható, hogy hiába egy mozgáson alapuló terápiáról beszélünk, ténylegesen a személyiségben található elmaradások fejlődését szolgálja, tényleges mozgásfejlesztés nem történik. Hazánkban nagy szükség lenne a kutatásban alkalmazott, hasonló lehetőségekre, hiszen a mozgásfejlődés szoros kapcsolatban áll a személyiség fejlődésével, ezáltal jelentősen javul az érintett személyek életminősége (Bobály, et al., 2014).

Egy hazai kutatásban, a testnevelési játékok, kooperatív módszerekkel való oktatása került a középpontba, figyelembe véve a tanulók közötti interakciók jellegét. A kérdés az volt, hogy a kooperációs helyzetekkel együtt járó tanulói érintkezések és kapcsolatok megfelelően szolgálják-e a tanulók személyiség fejlődését, önértékelésük alakulását és önképük módosulását a csoporton belül. A testnevelés, tantárgyként jelenik meg az oktatásban érték közvetítő, szocializáló hatású, így képes az egyén és a csoportok viselkedésének fejlesztésére. Az életkor változásával, a személyiség minőségi változáson megy át. A negatív énkép alacsony önértékelés eredménye. Fontos szerepe van a prepubertás korban az énképnek, a testi teljesítmények, az öntudat és önértékelés folyamatában. Kiemelendő a pozitív légkör biztosítása. A kooperatív játékok során a sikert egyénileg nem, csak közösen együttműködve lehet elérni. A kooperáció és versengés egymás mellett lévő párhuzamos jelenségek. A kooperatív játékok hatékony eszközök lehetnek a prepubertás korban lévő tanulók, önképének alakításában és a csoport szerkezetének erősítésében. Vizsgálati módszerként a Tennessee-Fitts Énkép Skálát alkalmazták. Az énkép öt aspektusát vizsgálták (testi, morális, individuális, családi, szociális énkép). Csoportértékelési eljárás során a csoporton belül kialakult társas

kapcsolatokra világítottak rá. Az értékelés 7 fokozatú intenzitás skálán történt. Ezenfelül összesen három, tudással kapcsolatos kérdésre kellett választ adni a tanulóknak (tanulás, szabadidő, döntés). A kutatásban, három budapesti gimnáziumban tanuló diákok vettek részt, összesen 144 fő. Kísérleti csoport 73 fő, ebből belvárosi 16 fő, külvárosi 14 fő és egyházi 43 fő. Kontroll csoport 71 fő, ebből belvárosi 20 fő, külvárosi 14 fő, egyházi 37 fő. A tanulók először találkoztak a kísérleti év elején. Minden órán, 10 perces kooperatív játékrészt vezettek be. Cél volt, az együttes gondolkodás kialakítása. A felmérés két szakaszban valósult meg. Az első szeptember végén és október elején, a második január végén és február elején történt. A vizsgált csoportban, magasabb önkritikai érték mellett alacsonyabb –testi,- morális, - individuális, - családi, - szociális és teljes énképpel jellemezhetők a tanulók. A kutatott csoport lányai kritikusabbak önmagukkal szemben, negatívabb az énképük. A kutatók ezt a pszichoszociális háttérrel magyarázzák. Jelentős különbségek a külvárosi gimnáziumban és az egyházi iskola között voltak. A külvárosi tanulók jobb morális, szociális önképpel rendelkeznek, az egyházi, lány tanulók lényegesen kritikusabbak voltak önmagukhoz. A kutatók ezt a szabályokkal és a szociális viszonyokkal támasztják alá. A kutatás során megfogalmazták, hogy a testnevelés órán gyakorolt kooperatív játékok pozitív élménye, alkalmas eszköz lehet arra, hogy a prepubertás korú lány tanulók énképe pozitívan változzon. Beigazolódott, hogy a csoport együttes élményei hozzásegítik a tanulót az énkép pozitív irányú elmozdulásához (Kovács, 2004).

Továbbá az IKT eszközök fejlődésében is nagy lehetőség rejlik a fogyatékkal élő személyek fejlődése tekintetében. (Sáringerné Szilárd, 2012) kutatást végzett e módszer alkalmazásával. Publikációjában megfogalmazottak alapján, a fejlett nyugati országokban előrébb jár a sérült gyerekek integrálása, az esélyegyenlőség megteremtése. Ez a típusú nevelés egy toleránsabb, elfogadóbb felnőtt léthez vezethet. A vestibuláris, a kognitív és a taktilis rendszer rendkívül fontos a gyermekek fejlődése kapcsán. Ide tartozik az auditív és vizuális rendszer is. Bizonyos gyermekkori szakaszokhoz kapcsolódnak jellegzetes mozgások (ringatás, pörgés fejleszti a gerincvelő reflexeket, kúszás, mászás fejleszti a középagy és kisagyat, járás fejleszti a kéreg alatti területeket). A középagy felel az olvasásért, tájékozódásért, figyelemkoncentrációért. Az értelmi sérült személyeknél sokszor érintett a középagy. Ha a mozgásfejlődésben probléma adódik, az gátolja a központi idegrendszer fejlődését. A kutatásban alkalmazott Wii játék serkenti az idegrendszert, így pozitív változást idézhet elő az említett területeken. A játéknak fontos fejlesztési tulajdonságai vannak, a szociális kapcsolatok fejlesztésében, a testkép felállításában (testséma, testtudat), a mentális fejlődésben, a kognitív

fejlesztésekben és a valóság megismerésében. Mindemellett szerepe van az elemi mozgások összerendezettségében, segíti a térben való tájékozódást, fejleszti az egyensúlyi érzéket, a szenzoros ingerfelvételt. A játék egy örömszerző tevékenység a gyermek számára. A kutatás során a Wii játékot egy tanéven keresztül, kis csoportokban, a fejlesztő órákon alkalmazták, a fejlesztő pedagógus segítségével. 14 fő, 14-18 éves diák vett részt a kutatásban. Ebből 5 fő Down-kóros, 6 fő közép súlyos értelmi fogyatékos, 3 fő mozgássérült tanuló. A Wii Sportban 5 játéktípusból választhattak a gyerekek (tenisz, bowling, boks, golf, baseball). A Wii Fit egy egyensúlyozó játék, ahol összesen 12 játékból választhattak. Hét szempont alapján vizsgálták a fejlődést: feszültség, düh, kimerültség, lehangoltság, önbecsülésletero, zavartság. Továbbá részképességeket is vizsgáltak: azonosság-különbség, olvasás, szövegértés, kineztezia, mozgásfejlődés. A legszembetűnőbb eredmény a hangulatjavulás volt, a kérdőíves kitöltés során pozitív értékek mutatkoztak. A rendszeresen játszóknak önbecsülése, önbizalma szignifikánsan nőtt. A másik szembetűnő változás a pontosságban jelent meg. A gyerekek a kezdeti eredményükhöz képest 29%-kal jobb értékeket értek el. A Wii játék egy újfajta szabadidős tevékenységet jelenthet. Fejleszti a gyerekek életének, azon területeit, melyek sérüléseik miatt érintettek, ezek a szociális, a kognitív, a pszichés és motoros területek. A játék kiválóan stimulálta a vizuális területeket, mozgáskoordinációt. A tanulók aktívabbak, jobb kedvűek lettek és közelebb hozta őket egymáshoz. Mindemellett a játék által a tanulók közelebb kerülhettek a sportolás élményéhez is (Sáringerné Szilárd, 2012).

Sportolási lehetőségek és igények

A következő szakirodalmakban a fogyatékossgal élő személyek sportolási lehetőségeiről, igényeiről, sportmotivációjukról, a távolmaradásuk okáról és a korai sportszocializáció fontosságáról is olvashatunk. A szakirodalmakban ajánlások is megjelennek, melyek a megoldást mutathatják, hogy még hatékonyabban bevonhatóvá váljanak a fogyatékossgal élő személyek a sportolás világába, hiszen már számos kutatás bizonyítja, hogy mennyi pozitív hatása van a sportnak.

Egy hazai kutatásban olvasható a WHO ajánlása, mely tartalmazza a fogyatékossgal élő személyek számára megfogalmazott fizikai aktivitásra vonatkozó ajánlását. Jelen kutatás három vármegyében zajlott, a gyógypedagógiai és integrált oktatás- nevelésben résztvevő tanulóknál, online kikérdezési formában. A kérdőíveket 283 gyermek töltötte ki (n=151 fiú, n=132 lány) pedagógusaik segítségével. A tanulók megoszlása a következő volt: 50,9% tanulásban akadályozott, 26,7%, értelmileg akadályozott, 9%, mozgáskorlátozott, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők 4,1%, látássérültek 3,7%, hallássérültek 3,4% és beszéd fogyatékos tanulók 2,2%. A vizsgálat területei a következők voltak: - sport iránti igény, - mi motiválja sportolásra a gyermeket, - a sporttól való távolmaradás oka. Felmérés készült a tanulók - iskolatípus szerinti megoszlásáról, - elégedettségi vizsgálat készült Likert-skálával, valamint a gyermekek lakóhely szerinti megoszlásáról is. Az alapadatokat kiértékelését SPSS szoftver segítségével elemezték. Az értékeléshez biometria módszereket is felhasználtak. Sportolni szeret a felmért populáció 78,4%-a, azaz 222 fő. A fiúk (n=134) nagyobb arányban szeretik a sportokat, mint a lányok (n=88). A nemek közötti eltérést χ^2 próbával végezték. Hasonló eredmény született a sportolási igény kapcsán is (fiúk n=137, lányok n=103). Szintén elmondható, hogy hasonló az eredmény abban a tekintetben is, hogy képesnek érzik-e magukat a tanulók a sportolásra. Likert- skálával vizsgálták a tanulók külső tulajdonságaikkal kapcsolatos elégedettségüket is. Eredményként azt kapták, hogy a megkérdezettek 38,3%-a (108 fő) elégedett önmagával. A nemek között nem volt szignifikáns eltérés. Megvizsgálták azt is, hogy mi motiválja a gyermekeket sportolásra. Ezek szerint: - egészségre törekvés 23%, külső jegyek 19,1%, szórakozás, kikapcsolódás 18,7%, barátok ösztönzése 15,6%, önbizalom erősítése 2,5%. Megvizsgálták a sporttól való távolmaradás okát is. Ezek szerint a legmeghatározóbb okként a „nem ismerem a lehetőségeket” 29,9%, „nem kapok segítséget” 16,4%, „anyagi okai vannak” 14,2%, „nem hiszi el magáról, hogy képes lenne rá” 12,7%, „nincs kedve és nem talál motivációt a sportolásra” 10%, „cikinek érzem” 5,2%. Összességében a fogyatékossgal élő

személyeknek igényük van a sportolásra, a fizikai aktivitásra. A sportolási motiváció úgy, mint az ép társaknál, az egészség, a szórakozás, a kikapcsolódás, és a baráti társaság lehetősége. A sporttól való távolmaradás legfőbb okai: „nem ismerem a lehetőségeimet”, illetve a „nehéz az odajutás” opciók voltak. A problémák megoldásában az iskolai sportkínálat biztosítása és bővítése lehet a megoldás (Laoues-Czimbalmos, et al., 2019).

Szintén egy hazai publikációban olvasható, hogy a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek egészségével és életminőségével foglalkozó szakirodalmak azt igazolják, hogy a rendszeres sportolás pozitívan befolyásolja az egészségi állapotot, prevenciót jelent a különböző betegségekkel szemben. A sport kiváló a kondicionális képességek fejlesztésére. Egy 140 látássérültet vizsgáló kutatásból kiderült, hogy azok a személyek lettek sportfogyasztók, akik már gyermekkorukban is aktívan sportoltak. Megerősítést nyert ezáltal a korai sportszocializáció jelentősége. A hazai kutatás során a 8-18 éves fogyatékossgal élő gyermekek sportfogyasztási szokásait vizsgálták, valamint felmérték a sportkínálati formákat. A vizsgálatot három Észak-Alföldi megyében végezték 2017-2018-ban. A feldolgozás kérdőíves volt, amelyet kezdetben 287 fő töltött ki értékelhetően. A kapott adatokat az SPSS program segítségével dolgozták fel. Az eredmények 283 fő esetén (fiú 151 fő, leány 132 fő) igazolódott, hogy a fiatalok 78,4%-a szeret sportolni. A fiúk aránya magasabb (88,7%), mint a lányoké (66,7%). A sportolási igénynél is hasonló eredmények születtek. A fiúk (90,7%), és a lányok (78%) is igénylik a sportolást. A vizsgálat kitért a településtípusok szerinti sportolási lehetőségekre is, melyben bebizonyosodott, hogy míg a községben élők 74,1%-nak, addig a városban lakók 76,4%-nak és a megyeszékhelyen lakók 80,6%-nak van lehetősége sportolni. Elérhető sportként a gyermekek többsége, a labdás játékokat emelte ki (77,9%). A részvétel ellen ható tényezők a következők voltak; az „odajutásban nem kap segítséget” (16,4%), „kísérő szolgáltatást igényelne” (29,4%), „speciális segédeszközök hiánya” (27,6%). A tanulók 58,2% – át nem zavarja, hogy kivel sportol. A megkérdezettek 24%-a tudta, míg 76%-a nem tudta, hogy van integrált sportegyesület. Felmértek 25,8%-a szeretne integrált sportegyesületben sportolni. A kérdőív kitért arra is, hogy a sportlétesítmények milyen mértékben akadálymentesítettek. Válaszokból kiderült, hogy részben (42%), akadálymentesítettek (40,3%), részben nem akadálymentesítettek a létesítmények (17,7%). Arra a kérdésre, hogy milyen akadálymentesítésre lenne szükség, a következő válaszok érkeztek; kísérő, segítőszolgálatra (29,4%), szállítási lehetőségre (28,3%), információs segítségnyújtásra (25%), rámpára (6%) lenne szükség. Összességében elmondható, hogy a fogyatékossgal élő személyek igénylik a sportot. Eltérés mutatható ki a fiúk és a lányok sportolási igénye között. A sportnak fontos

szerepe van a képességfejlesztésben a szabadidő hasznos eltöltésében, a mozgás iránti igény kielégítésében, és fontos eszköz az állapotuk javításában. Fontos lenne a jövőben tájékoztatni az érdekelteket az akadálymentesített lehetőségeikről és az integrált sportolási programokról, lehetőségeikről (Laoues-Czimbalmos, et al., 2019), (Laoues-Czimbalmos, et al., 2021).

Az előbbi problémakört tovább kutatva, további 4 régiót mért fel a hazai szerző (Észak-Alföld, Észak-Magyarország). 8-18 éves, gyógypedagógiai és integrált nevelés-oktatásban részt vevő tanulók töltötték ki az online kérdőívet, pedagógusok segítségével. Összesen 639 fő adott értékelhető választ. A cél az volt, hogy kutassák a tanulók rekreációs és sportolási szokásait, illetve ennek motivációs hátterét. A megkérdezettek 49,9%-a tanulásban akadályozott tanuló volt. A válaszok alapján a fogyatékoság, mint hátráltató tényező a tanulás, barátkozás és a sport kapcsán a legjellemzőbb. A kutatásból kiderült, hogy nagyobb arányban szeretnek sportolni, illetve az igényük is meghatározóbb a tevékenységre a fiúknak, mint a lányoknak. Az is kiderült, hogy a fiúk tanórán kívül többet sportolnak, mint a lányok. A fogyatékos tanulók sportmotivációja esetében, a következő tényezőket jelölték meg a legjelentősebbnek a tanulók: egészség, kapcsolódás, külső jegyek, barátok ösztönzése. Ezek a tényezők lehetnek azok, melyekkel a jövőben megszólíthatók, ösztönözhetők lehetnének a fogyatékosággal élő személyek. A legkevésbé motiváló tényezőknek, pedig a következőket jelölték: önbizalom erősítés, túlsúly és a versenyzés. A fogyatékosággal élő fiatalok, illetve az ép társaik körében is a leggyakoribb passzív szabadidős tevékenység a tv nézés és a zenehallgatás. Kevésbé kedvelt tevékenységek a tanulás, társasjáték és a versenyszerű sport. A kutatók arra is keresték a választ, hogy, azok a sportolási helyszínek, ahová a tanulók járnak akadálymentesítettek-e. A válaszadók többsége a „részben” lehetőséget választotta. A kutatók kiemelték, hogy korábbi kutatásukban kimutatták, hogy nincs megfelelő infrastruktúra a sportlétesítményekben, illetve az információ is hiányos, mely eljut a fogyatékosággal élő személyekhez. Fontos lenne esetükben a strukturált szabadidő, a színes programválaszték, a megfelelő akadálymentesítés és az információ biztosítása. Összességében elmondható, hogy a fogyatékos személyeket veszélyezteti az izoláció, a társadalomból való kirekesztettség érzése, éppen ezért a sport egy megfelelő eszköz lehet a beilleszkedés, a társas kapcsolatok megalapozására, kialakítására (Laoues-Czimbalmos, et al., 2020).

Szakemberek szerepe a fogyatékossgal élő személyek sportjában

A jövő terveinek és lehetőségeinek megfogalmazása elengedhetetlen a témában. A szakemberek összefogása, a szakemberek képzése segíthet a jövőben a fogyatékossgal élő emberek sportjában. A következőkben, erre irányuló törekvésekről számolnak be a kutatók a publikációikban.

A Testnevelési Egyetem meglátta azt a problémát, miszerint a pedagógusoknak nincsenek meg a megfelelő eszközeik, módszereik arra, hogy egy sajátos nevelési igényű tanulót bevonjanak az integrált testnevelés órákba, sok esetben, ezek a tanulók kívülről figyelik a folyamatokat és nem tudnak részesei lenni egy-egy foglalkozásnak. A gyógypedagógus és konduktor képzésben is megtalálhatóak a megfelelő módszerek, eszközök. Ezekre a módszerekre lenne szükség a többi pedagógusképzésben is. A Testnevelési Egyetem, erre a problémára reagálva összeállított egy szakirányú továbbképzési anyagot, melyet „Inkluzív sportoktató” továbbképzésnek nevezett el. Elmondható, hogy a sport egy megfelelő csatorna a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása kapcsán. Mindezek mellett az Testnevelési Egyetem bővítette a választható tantárgyakat e témakörben. A tananyag kitér a fogyatékossgal fajtáinak megismertetésére is. A képzés által empatikus, együttműködő, jól kommunikáló, az inkluzív oktatásban jártas sportszakemberek léphetnek ki a közoktatásba. A fogyatékossgal élő tanulóknak nagy szüksége van a sportra, hiszen egészséges életmódra nevel, a társas beilleszkedést segíti elő, építően hat és bizonyos esetekben akár a versenyszerű sportolásra is lehetőség nyílik. Éppen, ezért szükséges a megfelelő számú sportolási lehetőség, illetve az ezeket irányító, vezető szakemberek biztosítása. A magyar társadalom előregedő, jelen van a munkaerő és a szakemberhiány is, így fontos lenne a fogyatékossgal élő személyeknek, olyan lehetőségeket teremteni, mely által hasznos tagjává válhatnak a munkaerőpiacnak, és ezáltal a társadalomnak is. A sport erre egy alkalmas eszköz. Számos előremutató kezdeményezés is megindult. A Nemzetközi Speciális Olimpia Szövetség vegyes, azaz ép, illetve értelmi fogyatékos személyekből álló csapatok sportolását támogatja. A Special Olympics, csapat és egyéni sportokban is versenyezteti az értelmi fogyatékossgal élő személyeket, ilyen sportágak a tenisz, a tollaslabda, a bocska és az asztalitenisz is. Ebben az esetben egy olimpikon mellett egy parasportoló áll (Orbán-Sebestyén, et al., 2018).

Jelen kutatásban azt vizsgálták, hogy a jövő sportoktatói, hogyan viszonyulnak a fogyatékosok sportjához. Mit tartanak motivációnak és mi gátolja őket a témával kapcsolatban. 250 fő testnevelő, edző és rekreáció szakos hallgató töltötte ki a kérdőívet. A Pécsi

Tudományegyetem célja, hogy a jövő szakemberei megfelelő ismereteket kapjanak e témakörben. A testnevelők feladata, hogy olyan tartalommal töltsék meg óráikat, melyek a társadalmi beilleszkedést segítik elő a hátrányos helyzetű tanulók számára. Nem elegendő a tanterv módosítása és az infrastruktúra fejlesztése, elengedhetetlen a szakemberek felkészítése is. Az iskolai testnevelés óra egy olyan helyszín, amely megfelelő az integrációra, hiszen közös a feladatok, közös az élmény, a tanulók közelebb tudnak kerülni egymáshoz. Az ép társakban kialakul az elfogadás, fogyatékossgal élő társaik iránt. Az embereket a sport segít az identitás kialakulásában, az önértékelés fejlődésében, a belső stabilitás kialakulásában. Az élsportra nagyobb figyelem terelődik, több a támogatás, mint a szabadidő- és rekreációs sport esetében. Továbbá nehézséget okoznak a nem megfelelő sportlétesítmények, az akadálymentesítés hiánya és a szakemberek kompetenciahiánya is. A kutatásban a kérdőív kitöltését követően kiderült, hogy a hallgatók 71%-nak nem is volt olyan órája, mely során ismeretekhez jutott volna a téma kapcsán. A válaszadók 72%-a nem vett még részt, olyan rendezvényen, amely a fogyatékossgal élő személyeknek lett megszervezve. Arra is rákérdeztek a kutatók, hogy mi az akadálya a közös munkának, a válaszadókból (n=102) 41 fő válasza az volt, hogy nem érzi magát elég képzettnak a munkához, erre a jövőben megoldás lehetne a tananyag átstrukturálása, illetve a vendég előadók meghívása. Mindezek ellenére, összességében elmondható, hogy a hallgatók pozitív attitűdje megmutatkozik, hiszen a válaszadók 81% látott már fogyatékossgal élő személyeknek megrendezett sporteseményt, 28% már részt is vett ilyen eseményen, a hallgatók 49%-a bekapcsolódna a közös munkába. A jelenlegi kutatásban a válaszadók 6%-a zárkózik el a közös munkától, egy 2009-es kutatásban is feltették ugyanezt a kérdést a hallgatóknak és akkor 17,5% zárkózott el. Tehát összességében ez elmúlt 10 év változásai pozitív előrelépést mutatnak (Szabó, et al., 2020).

Egy Törökországban végzett kutatás során, fogyatékossgal élő gyermekek (10-15 év) szüleivel készítettek interjúkat. Összesen 35 szülő adott választ (gyermekek aránya: 11 fő- autizmus spektrum zavarral érintett, 10 fő- Down szindrómával élő., 6 fő- mozgássérült, 8 fő- enyhe értelmi fogyatékossgal élő gyermek). A szülők egységesen kiemelték az aktív sportolás fontosságát, a szocializáció előnyeit, ellenben az oktatók felkészültségét kifogásolták. Az inaktivitás nem csak a fogyatékossgal élő személyek, hanem az ép társak esetében is betegségekhez vezethetnek. A fogyatékossgal élő gyermekek immunrendszere kevésbé ellenálló, így kiemelten fontos a testmozgás. Továbbá, a sport segíti a gyermekeket a harag- és agressziókezelésben is. A mentális állapotuk támogatásában is jelentős szereppel bír a sport. A szülők elmondása alapján a legnehezebb tényező a sportban a társakhoz való alkalmazkodás,

együttműködés. A szülők 45,7%-a tapasztal nehézséget a sportlétesítményekbe való eljutás esetén. 48,6% tartja elégtelennek a sportlétesítmények felszereltségét, kialakítását, 86,6% gondolja azt, hogy az edzők nincsenek megfelelően felkészítve a fogyatékossgal élő gyermekek oktatására, 62,9% állítja, hogy a gyermeke kevesebbet beteg a sport miatt, ezáltal kevesebbet kell költeni a gyógyszerekre, a szülők 100%-a gondolja úgy, hogy gyermeke szívesen vesz részt a sporttevékenységekben, ezáltal javul a szociális készsége, barátságok alakulnak, illetve javul a beszédképesség is. Összességében elmondható, hogy fontos a rendszeres testmozgás, de a fogyatékossgal élő gyermekek szülei akadályokba ütköznek. A jövőben megfelelő létesítményeket kellene kialakítani, megfelelő szaktudású edzők képzésére kellene hangsúlyt fektetni, ehhez az oktatási rendszer támogatására lenne szükség, továbbá a helyi önkormányzatoknak az útakadályokat javítani kellene, illetve a társadalom negatív attitűdjében változást kellene elérni (Akyol & Ilkim, 2018).

Az ilyen és ehhez hasonló törekvések és tettek vezethetnek el, egy elfogadóbb társadalom és tájékozottabb sportszakemberek megjelenéséhez.

3. Kutatási kérdések

1. Alacsony létszámban vesznek részt a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozott tagozatán tanuló gyermekek sportfoglalkozásokon?
2. Nagyobb létszámban vesznek részt a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozott tagozatán tanuló gyermekek intézményi keretek között megszervezett sporttevékenységben?
3. Alacsonyabb létszámban vesznek részt a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozott tagozatán tanuló gyermekek iskolai szintén kívül megszervezett sporttevékenységben?
4. Alacsony létszámban vesznek részt a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozott tagozatán tanuló gyermekek iskolán kívüli versenytevékenységben?
5. Az információ hiánya a legfőbb távolmaradási ok a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozott tagozatán tanuló gyermekek sporttevékenysége kapcsán?

4. Alkalmazott módszerek

4.1. Kutatás típusa

Jelen kutatás empirikus, kvalitatív kutatás.

4.2. Kutatás helye és ideje

A kérdőíves felmérések és a pedagógusokkal készített interjúk, a Pécsi Éltes EGYMI-ben (7633 Pécs, Építők útja 9.) készültek. A kérdőíves felmérések és a pedagógusokkal készült interjúk, 2024.02.01-én kezdődtek. A kérdőívek a szülői értekezleten kerültek kitöltésre, illetve a szülői értekezleten nem részt vevő szülők esetében az osztályfőnök otthoni kitöltést kért.

4.3. Célcsoport meghatározása

Közvetlen célcsoport: A Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozottak tagozatán tanuló gyermekek, 1.-8. évfolyamig.

Közvetett célcsoport: A tanulásban akadályozottak tagozatán tanító testnevelő pedagógusok.

4.4. Mintavételi eljárás részletes ismertetése

4.4.1. Mintavétel módja, folyamata

A mintavétel nem véletlenszerű, kényelmi mintavétel jellemezte.

Nem véletlenszerű mintavétel alkalmazása történt, hiszen előre meghatározottak szerint, a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozott iskolájának tanulói közül, az 1.-8. évfolyamából vettek részt a felmérésben a tanulók. A lakóhelyemhez legközelebbi EGYMI tanulásban akadályozott gyermekeinek sportolási lehetőségeit, igényeit volt céлом vizsgálni, hogy a terület sajátosságait alaposabban feltárjam és megismerjem, hiszen szakirodalom, kifejezetten ebben a városban, ebben a témában nem olvasható.

Továbbá, kényelmi mintavétel alkalmazása történt, a tanulásban akadályozottak iskolájában tanulók szüleit arra kértük, hogy egy papíralapú, nyomtatott formátumú kérdőívet töltsenek ki, gyermekünk sportolási lehetőségeiről, szokásairól. A legtöbb szülő esetében a nyomtatott formátum bizonyult a legjobb kitöltési opciónak, hiszen sok esetben nincsen otthonukban internet hozzáférés, esetleg informatikai eszköz. A kérdőívek kitöltése a szülői értekezletek során valósultak meg, az osztályfőnökök segítségével.

4.4.2. Mintanagyság

A teljes minta 60 fő (tanuló létszám). További 4 fő testnevelő pedagógus.

4.5. Alkalmazott módszertan

A felmérés során saját készítésű kérdőív alkalmazása történt, melyet a szülői értekezleten, vagy az ott meg nem jelenő szülők, otthonukban töltöttek ki. A kérdőívben az alapadatokon túl, a szülők választ adtak az iskolai szintén és az iskolai szintén kívül történő sportolási részvételről és lehetőségekről. Továbbá, az iskolán kívüli versenyzés lehetőségéről. Információt adtak a lakóhelyükhöz közeli, ismert sportolási lehetőségekről, illetve a nem sportoló gyermekek szülei a távolmaradás okairól.

Interjú készült a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozottak tagozatán tanító testnevelő pedagógusokkal. A pedagógusok az iskolai szintén történő sportolási lehetőségekről, az iskola által szervezett versenyeztetésről adtak információt, illetve az általuk ismert iskolai szintén kívüli sportolási lehetőségekről. Továbbá az általuk tartott sportfoglalkozásokról, és a jövőbeli tervekről, lehetőségekről is.

4.6. Alkalmazott statisztikai módszerek

Leíró statisztikát alkalmaztunk.

4.7. Alkalmazott informatikai szoftverek

A statisztikai számításhoz Microsoft Office Excel 2019 programot használtunk.

5. Eredmények és értékelésük

5.1. Minta jellemzése

A felmérésben 60 fő tanuló vett részt. Életkor szerint, 7-16 éves korosztály. A 60 fő résztvevőből 41 fő fiú, és 19 fő lány. A tanulók egységesen F70 BNO kóddal rendelkeznek, továbbá, 2 fő F84 kóddal, 1 fő F84.8 kóddal, 1 fő a G80 kóddal, 1 fő H54.0 kóddal, 1 fő F78 kóddal és 1 fő F71 kóddal. Lakhely szerint, 40 fő Pécssett él, 20 fő a Pécs környéki településeken. A legjellemzőbb közlekedési eszköz a válaszadók között az autóbusz.

5.2. Kutatási kérdések eredményei

A szülői kérdőívek eredményei évfolyamonként kerülnek bemutatásra.

Az 1. osztály válaszadóinak létszáma n=8 fő, 3 fő fiú és 5 fő lány tanuló. 3 fő 8 éves és 5 fő 7 éves. A BNO kódjuk egységesen F70. Lakhely szerint 5 fő Pécssett, 2 fő Pogányban és 1 fő Pellérdén él. A közlekedés, 1 fő számára az autót, 6 fő számára a buszt jelenti, illetve 1 fő mindkét opciót megjelölte.

1. táblázat: Az 1. osztály kérdőíveinek eredményei

(Forrás: saját munka)

1.osztály válaszadói (n=8)			
	Sportlehetőség az iskolai szintén		Sportlehetőség iskolai szintén kívül
Versenyzés			
Sportolási lehetőségek ismerete	Igen: 7 fő Nem: 1 fő		*
Sportolási lehetőségek ismerete/ típus	Terematlétika Zsinórlabda Kapkodd a lábad!		*
Részvétel	Igen: 2 fő Nem: 6 fő	Kapkodd a lábad!	-
Alkalmak	Heti 2 alkalom		-
Egyéni/ csapatsport	Csapatsport		-
Sporttevékenység kezdete	Kora délután		-

*Az 1. osztály esetében elmondható, hogy a szülők, gondviselők 50%-a ismer sportolási lehetőségeket a lakhelyük közelében. A legismertebb sportágak az úszás- 4 szavazat, labdarúgás- 3 szavazat, küzdősport- 2 szavazat, ritmikus gimnasztika- 1 szavazat, kosárlabda- 1 szavazat, korcsolya- 1 szavazat. 4 fő nem ismeri a lehetőségeket.

Arra a kérdésre, hogy abban az esetben, ha találna a gyermek számára megfelelő sportot szívesesen járna-e, azok a szülők, gondviselők adtak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben (n=6), a következő válaszok érkeztek, 2 fő válaszolt igennel.

A sporttól való távolmaradási ok/okok kapcsán, azok a szülők, gondviselők adtak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben (n=6), ebben az esetben több válasz is adható volt, a következő válaszok érkeztek: „Nincs információm sportolási lehetőségről.”- 1 szavazat, „Anyagi okai vannak.”- 3 szavazat, „A megközelíthetőség nehezített, eljutás nem megoldott.”- 1 szavazat, illetve az „Időhiány az oka.”- 1 szavazat.

A 2. osztály válaszadóinak létszáma n=7 fő, 4 fő fiú és 3 fő lány tanuló. 1 fő 8 éves, 2 fő 9 éves és 4 fő 10 éves. A BNO kódjuk egységesen F70, további egy fő H54.0 kódot jelölt meg. Lakhely szerint 6 fő Pécssett, 1 fő Hegyszentmártonon él. A közlekedés, 3 fő számára az autót, 4 fő számára a buszt jelenti.

2. táblázat: A 2. osztály kérdőíveinek eredményei

(Forrás: saját munka)

2.osztály válaszadói (n=7)					
	Sportlehetőség az iskolai szintén		Sportlehetőség iskolai szintén kívül		Versenyzés
Sportolási lehetőségek ismerete	Igen: 7 fő Nem: -		*		Labdarúgás 1 fő
Sportolási lehetőségek ismerete/ típus	Terematlétika Zsinórlabda Kapkodd a lábad! Kosárlabda Labdarúgás		*		
Részvétel	Igen: 5 fő Nem: 2 fő	Kapkodd a lábad!	Igen: 2 fő (1 fő iskolában is, 1 fő csak iskolán kívül)	Labdarúgás Csörgőlabda	
Alkalmak	Heti 2 alkalom		Heti 1 alkalom		
Egyéni/ csapatsport	Csapatsport		Csapatsport		
Sporttevékenység kezdete	Kora délután		Kora délután		

*A 2. osztály esetében elmondható, hogy a szülők, gondviselők ismernek sportolási lehetőségeket a lakhelyük közelében. A legismertebb sportágak az labdarúgás- 6 szavazat, tánc- 4 szavazat, küzdősport, kosárlabda, úszás- 3 szavazat, kézilabda- 2 szavazat, de megjelent a tenisz, rollerezés és játszótér használat is. 0 fő nem ismeri a lehetőségeket.

Arra a kérdésre, hogy abban az esetben, ha találna a gyermek számára megfelelő sportot szívesesen járna-e, azok a szülők, gondviselők adtak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben (n=1), a következő válasz érkezett, az említett 1 fő nem venne részt sportfoglalkozásokon.

A sporttól való távolmaradási ok/okok kapcsán, azok a szülők, gondviselők adtak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben (n=2), ebben az esetben több válasz is adható volt, a következő válaszok érkeztek: „Anyagi okai vannak.”- 1 szavazat, illetve „Időhiány az oka.”- 1 szavazat.

A 3. osztály válaszadóinak létszáma n=7 fő, 6 fő fiú és 1 fő lány tanuló. 1 fő 9 éves, 2 fő 11 éves és 4 fő 10 éves. A megemlített BNO kódok a következők: F70, F84 (Autizmus spektrum zavar), F84.8 (Egyéb pervasív (átható) fejlődési zavar), G80 (Csecsemőkori agyi bénulás),. Lakhely szerint 3 fő Pécsen, 1 fő Velényben, 2 fő Görcsönyben és 1 fő Kozármislenyben él. A közlekedés, 4 fő számára az autót, 2 fő számára a buszt jelenti, illetve 1 fő mindkét opciót megjelölte.

3. táblázat: A 3. osztály kérdőíveinek eredményei

(Forrás: saját munka)

3.osztály válaszadói (n=7)			
	Sportlehetőség az iskolai szinten		Sportlehetőség iskolai szinten kívül
Sportolási lehetőségek ismerete	Igen: 6 fő Nem: 1 fő		*
Sportolási lehetőségek ismerete/ típus	Terematlétika Zsinórlabda Kapkodd a lábad! Kosárlabda Labdarúgás		*
Részvétel	Igen: 1 fő Nem: 6 fő	Kapkodd a lábad!	-
Alkalmak	Heti 2 alkalom		-
Egyéni/ csapatsport	Csapatsport		-
Sporttevékenység kezdete	Kora délután		-

*A 3. osztály esetében elmondható, hogy a szülők, gondviselők ismernek sportolási lehetőségeket a lakhelyük közelében. A legismertebb sportágak az labdarúgás- 4 szavazat, korcsolya és kosárlabda- 3 szavazat, edzőterem használata- 2 szavazat, küzdősport- 2 szavazat, de megjelent a játszótér használat is. 1 fő nem ismeri a lehetőségeket.

Arra a kérdésre, hogy abban az esetben, ha találna a gyermek számára megfelelő sportot szívesesen járna-e, azok a szülők, gondviselők adtak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben (n=6), a következő válasz érkezett, 5 fő részt venne sportfoglalkozásokon.

A sporttól való távolmaradási ok/okok kapcsán, azok a szülők, gondviselők adtak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben (n=6), ebben az esetben több válasz is adható volt, a következő válaszok érkeztek: „Egyéb”: „Nincsenek meg a megfelelő képességek.”- 1 szavazat, „Anyagi okai vannak.”- 3 szavazat, „Időhiány az oka.”- 2 szavazat, „Túl későn kezdődnek a foglalkozások.”- 3 szavazat, illetve „Nincs információm a sportolási lehetőségekről.”- 1 szavazat.

A 4. osztály válaszadóinak létszáma n=7 fő, 4 fő fiú és 3 fő lány tanuló. 4 fő 10 éves, 1 fő 11 éves és 2 fő 12 éves. A megemlített BNO kódok a következők: F70. Lakhely szerint 4 fő Pécsen, 1 fő Hosszúhetényben, 1 fő Pellérdén és 1 fő Kémesen él. A közlekedés, 1 fő számára az autót, 5 fő számára a buszt jelenti, illetve 1 fő mindkét opciót megjelölte.

4. táblázat: A 4. osztály kérdőíveinek eredményei

(Forrás: saját munka)

4.osztály válaszadói (n=7)			
	Sportlehetőség az iskolai szintén		Sportlehetőség iskolai szintén kívül
			Versenyzés
Sportolási lehetőségek ismerete	Igen: 7 fő Nem: -		*
Sportolási lehetőségek ismerete/ típus	Terematlétika Kapkodd a lábad!		*
Részvétel	Igen: 6 fő Nem: 1 fő	Kapkodd a lábad! Terematlétika	-
Alkalmak	Heti 2 alkalom		-
Egyéni/ csapat sport	Csapat sport		-
Sporttevékenység kezdete	Kora délután		-

*A 4. osztály esetében elmondható, hogy a szülők, gondviselők nem ismerik a sportolási lehetőségeket a lakhelyük közelében. 1 fő válasza alapján az ismert sportág a labdarúgás. 6 fő nem ismeri a lehetőségeket.

Arra a kérdésre, hogy abban az esetben, ha találna a gyermek számára megfelelő sportot szívesesen járna-e, azok a szülők, gondviselők adtak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben (n=1), a következő válasz érkezett, az említett 1 fő nem venne részt sportfoglalkozásokon.

A sporttól való távolmaradási ok/okok kapcsán, azok a szülők, gondviselők adtak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben (n=1), ebben az esetben több válasz is adható volt, a következő válasz érkezett: „Anyagi okai vannak.”- 1 szavazat.

Az 5. osztály válaszadóinak létszáma n=9 fő, 8 fő fiú és 1 fő lány tanuló. 4 fő 12 éves és 5 fő 13 éves. A megemlített BNO kódok a következők: F70. Lakhely szerint 6 fő Pécsen, 1 fő Hegyszentmárton, 1 fő Bakonyán és 1 fő Kővágószőlősen él. A közlekedés, 2 fő számára az autót és 7 fő számára a buszt jelenti.

5. táblázat: Az 5. osztály kérdőíveinek eredményei

(Forrás: saját munka)

5.osztály válaszadói (n=9)					
	Sportlehetőség az iskolai szintén		Sportlehetőség iskolai szintén kívül		Versenyzés
Sportolási lehetőségek ismerete	Igen: 9 fő Nem: -		*		-
Sportolási lehetőségek ismerete/ típus	Terematlétika Asztalitenisz Zsinórlabda Labdarúgás Erőemelés Kosárlabda		*		
Részvétel	Igen: 6 fő Nem: 3 fő	Zsinórlabda Kosárlabda Labdarúgás Asztalitenisz Erőemelés Terematlétika	Igen: 1 fő (iskolában nem sportol)	Labdarúgás	
Alkalmak	Heti 1, 2, 4 alkalom		1 alkalom		
Egyéni/ csapatsport	Csapatsport és egyéni sport		Csapatsport		
Sporttevéke nység kezdete	Kora délután és 0. órában		Kora délután		

*Az 5. osztály esetében elmondható, hogy a szülők, gondviselők ismernek sportolási lehetőségeket a lakhelyük közelében. A legismertebb sportágak az labdarúgás és a kosárlabda- 3 szavazat, 1-1 szavazattal megjelent a judo, úszás és a falmászás is. 0 fő nem ismeri a lehetőségeket.

Arra a kérdésre, hogy abban az esetben, ha találna a gyermek számára megfelelő sportot szívesesen járna-e, azok a szülők, gondviselők adtak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben (n=2), a következő válaszok érkeztek, 1 fő részt venne és 1 fő nem venne részt a sportfoglalkozásokon.

A sporttól való távolmaradási ok/okok kapcsán, azok a szülők, gondviselők adtak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben (n=3), ebben az esetben több válasz is adható volt, a következő válaszok érkeztek: „Egyéb: A gyermek elfárad a délelőtti során.”, „Egyéb: nincs ideje és nem érdekli a gyermeket a sport”.

A 6. osztály válaszadóinak létszáma n=8 fő, 6 fő fiú és 2 fő lány tanuló. 6 fő 13 éves és 2 fő 14 éves. A megemlített BNO kódok a következők: F70 és F78 (Máshová nem osztályozott mentális retardáció). Lakhely szerint 6 fő Pécsen, 1 fő Tésényen és 1 fő Kozármislenyben él. A közlekedés, 2 fő számára az autót és 6 fő számára a buszt jelenti.

6. táblázat: A 6. osztály kérdőíveinek eredményei

(Forrás: saját munka)

6.osztály válaszadói (n=8)					
	Sportlehetőség az iskolai szintén		Sportlehetőség iskolai szintén kívül		Versenyzés
Sportolási lehetőségek ismerete	Igen: 8 fő Nem: -		*		-
Sportolási lehetőségek ismerete/ típus	Kosárlabda Asztalitenisz Zsinórlabda Terematlétika Labdarúgás Erőemelés		*		
Részvétel	Igen: 7 fő Nem: 1 fő	Zsinórlabda Kosárlabda Labdarúgás Asztalitenisz Erőemelés Terematlétika	Igen: 1 fő (iskolában nem sportol)	Tánc	
Alkalmak	Heti 1, 2, 3, 4, 5 alkalom		1 alkalom		
Egyéni/ csapatsport	Csapatsport és egyéni sport		Csapatsport		
Sporttevékenység kezdete	Kora délután és 0. órában		14.00		

A 6. osztály esetében elmondható, hogy a szülők, gondviselők többségben ismernek sportolási lehetőségeket a lakhelyük közelében. A legismertebb sportágak a labdarúgás és az úszás- 2 szavazat, 1-1 szavazattal megjelent a kosárlabda, kézilabda és a tenisz is. 3 fő nem ismeri a lehetőségeket.

Arra a kérdésre, hogy abban az esetben, ha találna a gyermek számára megfelelő sportot szívesesen járna-e, azok a szülők, gondviselők adnak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben, a 6. osztály esetében ez a szám 0, hiszen minden válaszadó gyermeke sportol.

A sporttól való távolmaradási ok/okok kapcsán, azok a szülők, gondviselők adnak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben, a 6. osztály esetében ez a szám 0, hiszen minden válaszadó gyermeke sportol.

A 7. osztály válaszadóinak létszáma n=9 fő, 8 fő fiú és 1 fő lány tanuló. 2 fő 13 éves, 6 fő 14 éves és 1 fő 15 éves. A megemlített BNO kódok a következők: F70. Lakhely szerint 6 fő Pécssett, 2 fő Kozármislenyben és 1 fő Keszüben él. A közlekedés, 8 fő számára a busz, illetve 1 fő számára a buszt és gyaloglást megosztva jelenti.

7. táblázat: A 7.osztály kérdőíveinek eredményei

(Forrás: saját munka)

7.osztály válaszadói (n=9)					
	Sportlehetőség az iskolai szintén		Sportlehetőség iskolai szintén kívül		Versenyzés
Sportolási lehetőségek ismerete	Igen: 9 fő Nem: -		*		-
Sportolási lehetőségek ismerete/ típus	Kosárlabda Labdarúgás Erőemelés Zsinórlabda Asztalitenisz Terematlétika		*		
Részvétel	Igen: 7 fő Nem: 2 fő	Kosárlabda Labdarúgás Asztalitenisz Erőemelés Zsinórlabda Terematlétika	Igen: 1 fő (iskolában is sportol)	Labdarúgás	
Alkalmak	Heti 3, 4, 5 alkalom		Heti 3 alkalom		
Egyéni/ csapatsport	Csapatsport és egyéni sport		Csapatsport		
Sporttevékenység kezdete	Kora délután és 0. órában		18.00		

*A 7. osztály esetében elmondható, hogy a szülők, gondviselők ismernek sportolási lehetőségeket a lakhelyük közelében. A legismertebb sportágak a labdarúgás- 8 szavazat, a kosárlabda- 6 szavazat, az úszás- 5 szavazat, de megjelent válaszként a korcsolya, kerékpár, edzőterem, break, aerobik, a kézilabda, a bokszt is. 0 fő nem ismeri a lehetőségeket.

Arra a kérdésre, hogy abban az esetben, ha találna a gyermek számára megfelelő sportot szívesesen járna-e, azok a szülők, gondviselők adnak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben, a 7. osztály esetében (n=2), a következő válaszok érkeztek, 1 fő részt venne és 1 fő nem venne részt a sportfoglalkozásokon.

A sporttól való távolmaradási ok/okok kapcsán, azok a szülők, gondviselők adnak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben, a 7. osztály esetében (n=2) a következő válaszok érkeztek, „Anyagi okai vannak”- 1 szavazat, és „Egyéb: lustaság”- 1 szavazat.

A 8. osztály válaszadóinak létszáma n=5 fő, 2 fő fiú és 3 fő lány tanuló. 2 fő 14 éves, és 3 fő 16 éves. A megemlített BNO kódok a következők: F70, és 1 fő F71 (Közepes mentális retardáció). Lakhely szerint 4 fő Pécsen, és 1 fő Pécelden él. A közlekedés, 4 fő számára a busz, illetve 1 fő számára az autót jelenti.

8. táblázat: A 8. osztály kérdőíveinek eredményei

(Forrás: saját munka)

8.osztály válaszadói (n=5)				
	Sportlehetőség az iskolai szinten		Sportlehetőség iskolai szinten kívül	
Sportolási lehetőségek ismerete	Igen: 4 fő Nem: 1 fő		*	
Sportolási lehetőségek ismerete/ típus	Asztalitenisz Kosárlabda Labdarúgás Zsinórlabda Terematlétika		*	
Részvétel	Igen: 0 fő Nem: 5 fő	-	Igen: 1 fő (iskolában nem sportol)	Tánc
Alkalmak	-		Heti 1 alkalom	
Egyéni/ csapatsport	-		Egyéni sport	
Sporttevékenység kezdete	-		16.00	

*A 8. osztály esetében elmondható, hogy a szülők, gondviselők többségében ismernek sportolási lehetőségeket a lakhelyük közelében. A legismertebb sportág az úszás- 5 szavazat, az asztalitenisz- 3 szavazat, de megjelent válaszként az atlétika, a szertorna, a futás, kosárlabda, az önvédelmi sportok és a tánc is. 2 fő nem ismeri a lehetőségeket.

Arra a kérdésre, hogy abban az esetben, ha találna a gyermek számára megfelelő sportot szívesesen járna-e, azok a szülők, gondviselők adnak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben, a 8. osztály esetében (n=4), a következő válaszok érkeztek, 1 fő részt venne és 3 fő nem venne részt a sportfoglalkozásokon.

A sporttól való távolmaradási ok/okok kapcsán, azok a szülők, gondviselők adnak választ, akiknek a gyermeke nem vesz részt sporttevékenységben, a 8. osztály esetében (n=4) a következő válaszok érkeztek, „Anyagi okai vannak”- 1 szavazat, „A megközelíthetőség nehezített”- 1 szavazat, illetve „Egyéb: A gyermek mozgása nem elég koordinált a csapatsportokhoz, egyéni sportra pedig nem szeretne járni.”- 1 szavazat.

Eredmények összegzése

A 60 válaszadóból 41 fő, tehát 68,3% fiú, és 19 fő, tehát 31,7% lány. A 7-16 éves korosztály szülei, törvényes képviselői töltötték ki a kérdőívet. Összesítve az eredményeket elmondható, hogy a válaszadók életkora a következőképpen alakult:

9. táblázat: A válaszadók életkora és létszáma

(Forrás: saját munka)

Életkor	Válaszadók száma
7 év	5 fő
8 év	4 fő
9 év	3 fő
10 év	12 fő
11 év	3 fő
12 év	6 fő
13 év	13 fő
14 év	10 fő
15 év	1 fő
16 év	3 fő
Összesen: 60 fő	

Az életkorral kapcsolatban elmondható, hogy átlaga 11,52 év, módusza 13 év és mediánja 12 év. A BNO kódokkapcsán, a szülők és gondviselők egységesen megjelölték az F70 kódot, továbbá 2 fő megjelölte az F84 kódot, 1 fő az F84.8 kódot, 1 fő a G80 kódot, 1 fő a H54.0 kódot, 1 fő az F78 kódot és 1 fő az F71 kódot.

A válaszadók lakhelye és a közlekedés típusa a következőképpen alakult:

10. táblázat: A válaszadók lakhelye, közlekedés típusa

(Forrás: saját munka)

Lakhely	Válaszadók száma	Közlekedés típusa	Válaszadók száma
Pécs	40 fő	autó busz autó és busz busz és gyalog	14 fő 42 fő 3 fő 1 fő
Kémes	1 fő		
Hosszúhetény	1 fő		
Pogány	2 fő		
Pellérd	3 fő		
Hegyszentmárton	2 fő		
Velény	1 fő		
Görcsöny	2 fő		
Kővágószőlős	1 fő		
Kozármisleny	4 fő		
Bakonya	1 fő		
Téseny	1 fő		
Keszü	1 fő		
Összesen: 60 fő			

A lakhellyel kapcsolatban elmondható, hogy 40 fő, tehát 66,7% Pécsen és 20 fő, tehát 33,3% Pécs környéki településeken él. A 60 válaszadó közül 42 fő, tehát 70% busszal, 14 fő, tehát 23,3% autóval, 3 fő, tehát 5% mindkét módon és 1 fő, tehát 1,7% busszal és gyalog jár iskolába.

Elmondható, hogy a válaszadók 95%-a, azaz 57 fő ismeri az iskolai szinten a sportolási lehetőségeket, 5%, azaz 3 fő nem ismeri a lehetőségeket. Általánosságban elmondható, hogy a válaszadók a következő sportokat sorolták fel: teremtánc, „Kapkodd a lábad”, zsinórlabda, kosárlabda, labdarúgás, asztalitenisz, erőemelés. Az említett sportágak egyeznek az interjúk során, a testnevelő pedagógusok által elmondott és megszervezett sportágakkal.

A megkérdezettek 56,7%, azaz 34 fő, részt vesz az iskolai szintén történő sportfoglalkozásokon, edzéseken, 43,3%, azaz 26 fő, nem vesz részt az iskolai sportfoglalkozásokon, edzéseken. A felsorolt sportágak megegyeznek az ismert sportágakkal, melyek a terematlétika, „Kapkodd a lábad”, zsinórlabda, kosárlabda, labdarúgás, asztalitenisz, és az erőemelés. A heti edzések száma az alsó tagozaton egységesen heti 2 alkalom, a felső tagozaton változó ez a szám.

11. táblázat: Résztvétel az iskolai szintén történő sportfoglalkozásokon

(Forrás: saját munka)

Alsó tagozat		Felső tagozat	
Heti 2 alkalom	14 fő	Heti 1 alkalom	5 fő
		Heti 2 alkalom	3 fő
		Heti 3 alkalom	4 fő
		Heti 4 alkalom	4 fő
		Heti 5 alkallom	4 fő
14 fő		20 fő	
Összesen 34 fő sportol az iskolai szintéren			

Egységesen elmondható, hogy az alsó tagozatban a csapatsport van jelen, a felső tagozatban megjelenik az egyéni és a csoportsport is. Az is elmondható, hogy az alsó tagozatban a kora délutáni időpontban vannak a foglalkozások, a felső tagozatban a kora délutáni időpont mellett a 0. órában is megjelennek ez edzések, sportfoglalkozások.

Elmondható, hogy összesen 6 fő vesz részt iskolán kívüli sporttevékenységben, tehát mindössze a megkérdezettek 10%-a. Ebből a számból 2 fő, azaz 3,3% vesz részt az iskolai szintén történő és az iskolai szintén kívüli sporttevékenységben is, a sportág a labdarúgás. Tehát, mindössze 4 fő tanuló sportol, csak iskolán kívüli szintén. Az iskolán kívüli sporttevékenységeket a válaszadók egységesen csapatsportnak jelölték, és egységesen a délutáni órákban kezdődnek.

12. táblázat: Iskolán kívüli sporttevékenységek összegzése*(Forrás: saját munka)*

Évfolyam	Iskolai sportban is részt vesz	Csak iskolán kívüli sportban vesz részt	Rendszeresség
1. osztály	-	-	-
2. osztály	1 fő- labdarúgás	1 fő- csörgőlabda	heti 2 alkalommal
3. osztály	-	-	-
4. osztály	-	-	-
5. osztály	-	1 fő- labdarúgás	heti 1 alkalommal
6. osztály	-	1 fő- tánc	heti 1 alkalommal
7. osztály	1 fő- labdarúgás	-	heti 3 alkalommal
8. osztály	-	1 fő- tánc	heti 1 alkalommal
Iskolán kívüli sporttevékenységben részt vevők száma összesen 6 fő			

Az iskolán kívüli versenytevékenységet, mindössze 1 fő jelölte, a 2. osztályban, a sportág a labdarúgás.

13. táblázat: Összegző táblázat- sportolók és sporttól távolmaradók létszáma

(Forrás: saját munka)

Évfolyamok		
	Sportoló	Sporttól távolmaradó
1. osztály	2 fő	6 fő
2. osztály	6 fő	1 fő
3. osztály	1 fő	6 fő
4. osztály	6 fő	1 fő
5. osztály	7 fő	2 fő
6. osztály	8 fő	0 fő
7. osztály	7 fő	2 fő
8. osztály	1 fő	4 fő
	Összesen: 38 fő	Összesen: 22 fő

Az alsó tagozaton 15 fő sportol és 14 fő marad távol a sporttól, felső tagozaton 23 fő sportol és 8 fő marad távol a sporttól, tehát itt jelentősebb az eltérés.

Tehát összegezve elmondható, hogy figyelembe véve az iskolai és az iskolán kívüli sporttevékenységet is, 38 tanuló sportol, azaz 63,3%, és 22 tanuló, azaz 36,7% nem végez sporttevékenységet.

14. táblázat: Lakóhelyhez közeli, iskolán kívüli sporttevékenységek ismerete a szülők körében

(Forrás: saját munka)

Évfolyam	Válaszadók száma	Sportolási lehetőségeket ismerők száma
1. osztály	8 fő	4 fő
2. osztály	7 fő	7 fő
3. osztály	7 fő	6 fő
4. osztály	7 fő	1 fő
5. osztály	9 fő	9 fő
6. osztály	8 fő	5 fő
7. osztály	9 fő	9 fő
8. osztály	5 fő	3 fő
-	Összesen: 60 fő	Összesen: 44 fő

Elmondható, hogy az 1. osztályban a szülők 50%-a, a 2. osztályban a szülők 100%-a, a 3. osztályban a szülők 85,7%-a, a 4. osztályban a szülők 14,3%-a, az 5. osztályban a szülők 100%-a, a 6. osztályban a szülők 62,5%-a, a 7. osztályban a szülők 100%-a és a 8. osztályban a szülők 60%-a ismeri a lakóhelyük közelében fellelhető sportolási lehetőségeket.

Összességében a szülők 73,3%-a ismeri a lakóhelyük közelében fellelhető sportolási lehetőségeket.

Összesen a 22 fő nem sportoló tanuló közül, 10 fő, azaz 45,45% jelezte, hogy abban az esetben, ha megtalálná gyermeke számára a megfelelő sportot, részt venne a foglalkozásokon, illetve 12 fő, azaz 54,54% jelezte, hogy ebben az esetben sem venne részt a foglalkozásokon.

A sporttól való távolmaradás okainak esetében, a szülők több választ is megjelölhettek.

15. táblázat: A sporttól való távolmaradás okai

(Forrás: saját munka)

Lehetőségek	Válaszok száma
„Nincs információ a sportolási lehetőségekről.”	2
„Anyagi okai vannak.”	10
„A megközelíthetőség nehezített, eljutás nem megoldott.”	2
„Időhiány az oka.”	8
„Túl későn kezdődnek a foglalkozások.”	4
„Egyéb: (szülő saját válasza)”	*

*Az egyéb opciónál a szülők a következő válaszokat fogalmazták meg; „Nincsenek meg a megfelelő képességek.”, „Elfárad a gyermek délelőtt.”, „Nem érdekli a sport.”, „Nem elég koordinált a gyermek mozgása a csapatsportokhoz, egyedül nem szeret járni.”.

Elmondható, hogy a sporttól való távolmaradás legfőbb okai az anyagi okok és az időhiány.

Interjúk:

Összesen 4 fő pedagógussal készült interjú. Az interjúalanyok a tanulásban akadályozottak tagozatán dolgoznak, mint testnevelők.

1. Interjú

Az interjúalany 25 éves, nő. Testnevelés- történelem szakon végzett, 2023-ban. Gyógypedagógiai végzettséget nem szerzett. 1 éve dolgozik a pedagógus pályán, korábban egyéb munkahelye nem volt. 2021. szeptembere óta dolgozik a Pécsi Éltes EGYMI-ben, kezdetben, mint nevelést- oktatást segítő munkatárs, majd a diploma megszerzését követően, mint testnevelő tanár. Jelenleg teljes munkaidős állásban dolgozik. A tanulásban akadályozottak tagozatának 4. évfolyamában tanít, mint testnevelő. A tanév elején összesen 7 fő tanulóval foglalkozott, ez a szám jelenleg 1 fővel csökkent. Az ellátott gyermekek BNO kódja egységesen F70.

A tanulók heti 5 testnevelés órán vesznek részt. A pedagógus elmondása alapján, a 4. osztály tanulói szívesen sportolnak és örömmel várják a testnevelés óra kezdetét. Arra a kérdésre, hogy mit tapasztal, miben segít a testnevelés óra a gyermekeknek és miért fontos, hogy sportoljanak, a pedagógus azt a választ adta, hogy rendkívül fontos a személyiségfejlődésük támogatásában, a mozgáskultúrájuk kialakulásában, az egymáshoz való helyes viszonyulás elsajátításában, illetve a társas kapcsolatok alakításában. Elmondható, hogy az itt tanuló gyermekek nehezen kapcsolódnak társaikhoz, fontos megtanulniuk a helyes kapcsolatteremtés szabályait, lehetőségeit. A pedagógus elmondta, hogy elsősorban csoportos feladatok, tehát osztályfoglalkoztatások zajlanak a testnevelés órákon. Arra a kérdésre, hogy milyen sportolási lehetőségeik vannak a tanulóknak az iskolai a szintéren, a következő válaszokat adta, az alsós évfolyamokon, játékos sor- és váltóversenyre, azaz a „Kapkodd a lábad!” elnevezésű sporttevékenységre van lehetőségük a tanulóknak, formája csapatsport. A sportágban 11 éves korig vehetnek részt a tanulók. 12 éves kor betöltése esetén, már terematlétikára van lehetőség. Elsősorban az ügyességi feladatok, az akadálypályákon, a tornaelemeken, és a váltófutáson van a hangsúly. A sportág lehetőséget teremt a versenyeztetésre, ahol megmérettethetik magukat a tanulók. Rendeznek megyei és országos versenyt is. A megyéből az 1. helyezett jut tovább az országos versenyre. Az országos versenyek többségét Budapesten rendezik meg. A versenyre csapatban érkeznek a tanulók, összesen 8 fő alapjátékos, és 2 fő cserejátékos. A Pécsi Éltes EGYMI-ben lehetőséget biztosítanak a tanulóknak a gyakorlásra, heti 2 alkalommal, kora délutáni kezdettel. Ez az időpont a legtöbb tanuló számára ideális, hiszen a szülők többségében

ezt követően érkeznek a gyermekekért az iskolába. A „Kapkodd a lábad!” elnevezésű sportban, a Pécsi Éltes EGYMI-ben tanuló gyermekek közül körülbelül 20-22 fő tanuló vesz részt. Arra a kérdésre, hogy a pedagógus, mivel tudja motiválni a gyermekeket a sportolásra, az a válasz érkezett, hogy a tanulásban akadályozott gyermekeknél rendkívül fontos a versenyszellem, a versenyzés lehetősége, hiszen úgy érzik, hogy van miért dolgozniuk. Bár a pedagógus hozzátette, hogy nem szereti a versenyszellemet erősíteni a gyermekekben, de be kell látnia, hogy ez a fő motivációjuk. Mindemellett kiemelte, és egyben támogatja is, hogy az óra eleji csoportos játékokkal- ezek mindig bemelegítő jellegűek-, illetve a dicséretekkel jól motiválhatók a tanulók. A pedagógus válaszolt arra a kérdésre is, hogy szerinte a szülők megfelelően tájékoztatva vannak-e a sportolási lehetőségekről. A pedagógus elmondta, hogy minden év elején, értesítve vannak a szülők, gondviselők a Kréta felületén keresztül. A pedagógus továbbá elmondta, hogy véleménye szerint, az iskolán kívüli sportolási lehetőségekről nincs kellő információjuk a szülőknek, gondviselőknek. Mindemellett nehézséget jelent, hogy Pécs városában, nehezített a tanulásban akadályozott tanulók számára sportolási lehetőséget találni. A pedagógus megemlítette a PVSZ, judo szakosztályát, ahol van lehetősége a testi és szellemi fogyatékosokkal élő személyeknek küzdősportot tanulni. Egyéb lehetőségről a pedagógus nem tud. A pedagógus elmondása alapján a jövőben szeretnék bővíteni a Pécsi Éltes EGYMI sportolási palettáját a judoval. A pedagógus arra a kérdésre, hogy van-e információja arról, hogy az itt tanulók részt vesznek-e iskolán kívüli sporttevékenységben, az a válasz érkezett, hogy összesen 2 fő tanulóról tud, akik Hosszúhetényben sportolnak. Versenyekre a labdarúgás sportág által jut el a tanuló. Arra a kérdésre, hogy vannak-e kifejezetten tanulásban akadályozott tanulók számára megalkotott sportok, azt a választ kaptam, hogy a pedagógusok is a FODISZ, Fogyatékosok Országos Diák-, Verseny- és Szabadidősport Szövetsége honlapján tájékozódnak a lehetőségekről.

Az interjú zárásaként elhangzott a kérdés, hogy a pedagógus véleménye szerint, a jövőben, min kellene változtatni, hogy még több gyermek, tanuló tudjon bekapcsolódni a sporttevékenységekbe, az a válasz érkezett, hogy érdemes lenne megszervezni egy sportágválasztó fesztivált a testnevelés tanároknak, melyen szülők és gyermekek egyaránt részt tudnak venni és tájékozódni tudnának a lehetőségeikről. Emellett nem elhanyagolható, hogy közösségbe kerülnének, kapuk nyílnának meg és kapcsolatok alakulhatnának a szülők között is. A pedagógus megfogalmazta, hogy véleménye szerint, a nála sportoló gyermekek képesek lennének egy egyszerűbb szabályrendszerű, integrált sportban részt venni, természetesen biztos, segítő, támogató háttérrel, megfelelő sportszakemberrel.

2. Interjú

Az interjúalany 60 éves, nő. Testnevelés- orosz szakon végzett, 1986-ban, majd 2011-ben elvégezte a gyógypedagógia alapszakot Kaposváron, tanulásban akadályozottak szakirányon. 31 éve dolgozik a pedagógus pályán, ebből 21 éve dolgozik jelenlegi munkahelyén, a Pécsi Éltes EGYMI-ben, ahol teljes állásban testnevelést tanít. Korábbi munkahelye integráló intézmény volt, így azt a világot is megtapasztalhatta. 1.-3., illetve az 5. évfolyammal dolgozik, összesen 41 gyermekkel. Az ellátott gyermekek BNO kódja egységesen F70, illetve 1 fő tanuló autizmus spektrum zavar, F84 BNO kóddal és 1 fő tanuló, vakság mindkét szemén, H54.0 BNO kóddal rendelkezik.

A tanulók heti 5 testnevelés órán, illetve az 1. osztály mozgásfejlesztésen vesz részt. A pedagógus elmondása alapján, az említett osztályok tanulói szívesen sportolnak. Arra a kérdésre, hogy mit tapasztal, miben segít a testnevelés óra a gyermekeknek és miért fontos, hogy sportoljanak, a pedagógus azt a választ adta, hogy az idegrendszer és a teljes test fejlődése miatt, illetve az egészségi állapot megőrzése, javítása céljából, továbbá a koordinációs képességek fejlesztése, és a kondíció fejlődése miatt is. Továbbá nem elhanyagolható, hogy így kiszakadnak a gyermekek a digitális világból. A pedagógus, a tanóráin vegyesen alkalmazza az egyéni, a csoportos és a páros munkaformákat is. A bemelegítés frontálisan történik, a gimnasztika, futás egyénileg valósul meg, de számos csapatjátékot is alkalmaz a testnevelés órákon. A tanórákon a differenciálásra nagy hangsúlyt fektet, mindig figyelembe veszi a tanulók fizikális állapotát. Ha szükséges könnyíti a feladatokat, rövidebb távokat jelöl ki a futás során, vagy könnyebb súlyokat használ. A gyógypedagógiai asszisztensek részt vesznek a tanórákon és aktívan segítik a pedagógusok munkáját. A pedagógus megemlítette a tárgyi feltételeket is, számos eszközük van, ami jól alkalmazható a tanulásban akadályozott gyermekeknél, de sajnos elavultak már. Jelenleg egy pályázat zajlik és bíznak benne, hogy ennek segítségével új eszközöket tudnak majd vásárolni a gyermekeknek. Arra a kérdésre, hogy milyen sportolási lehetőségeik vannak a gyermekeknek az iskolában, a következő választ adta a pedagógus. Az alsós évfolyamokon a játékos sor- és váltóversenyre van lehetőség, más néven a „Kapkodd a lábad!”-ra, heti két alkalommal, a kora délutáni időpontban. Megyei és országos versenyzésre is van lehetőség a sportágból. Továbbá felső tagozaton lehetőség van a labdarúgásra, kosárlabdára, asztaliteniszre, erőemelésre, zsinórlabdára, és atlétikára is. A sportágakból versenyekre is járnak a tanulók. A tanulók versenyeztetése kapcsán a pedagógus a zsinórlabda szabályait emelte ki, hiszen egy közkedvelt sportágról van szó. Az zsinórlabda a röplabdának egy egyszerűsített verziója. Itt nem az érintések, hanem az elkapások és a dobások

számítanak. A sportágból az országos verseny a legmagasabb szint. A nehézséget az jelenti a versenyeztetéssel kapcsolatban, hogy az utaztatás költséges. A pedagógus elmondása alapján a zsinórlabdára 13 fő, a „Kapkodd a lábad!”-ra 20 fő, az atlétikára 8-10 fő jelentkezett idén. A pedagógus megfogalmazta, hogy az iskolán kívüli sportolás kapcsán, mindössze 1 főt tud megemlíteni. Azt tapasztalja, hogy a legtöbb tanuló mögött nem áll biztos háttér, hiányzik a támogatás. A pedagógus azt gondolja, hogy a szülők megfelelően tájékoztatva vannak az iskolai sportolási lehetőségekről, ám az iskolán kívüli lehetőségekről már kevésbé. Az iskolai sporttevékenységekről a szülők az üzenő füzetben, vagy egyéb nyomtatott formában értesülnek. Arra a kérdésre, hogy mivel tudja motiválni a gyermekeket, hogy többet sportoljanak és szívesen járjanak az edzőkhez, a pedagógus a következő választ adta, rendkívül fontos a játék öröme, a játékoság, mindemellett a versenyzés, a versenyek lehetősége még jobban motiválja a tanulókat. Minél jobb eredményt szeretnének elérni, hogy eljussanak egy-egy versenyre. A házi versenyekre kisebb motivációval érkeznek a gyerekek, de egy megyei, vagy egy országos verseny esetében, mindent beleadnak a tanulók, hiszen ez egy program számukra, elutazhatnak, kiléphetnek a mindennapokból, ami a legtöbb tanuló számára szinte elérhetetlen.

A pedagógus, jövőbeli tervként megemlítette a tollaslabda bevezetését az intézménybe, illetve a szervezett túrázást is, hozzátette, hogy mindenképp, olyan tevékenység létrehozása lenne fontos, amit csapatban tudnak végezni a tanulók, ahol körül veszi őket egy társaság, egy támogató közeg. A pedagógus véleménye szerint, a jövőben klubokat kellene létrehozni a tanulásban akadályozott gyermekek számára, hagyni és támogatni kellene a tehetségük kibontakozását és ehhez helyet kellene biztosítani számukra. Mindemellett a versenyeztetési rendszerüket is újra kellene gondolni és egy jobban összeállított rendszert kellene kialakítani. A problémát a pedagógus abban látja, hogy a tanulók 23 éves korig támogatva, terelgetve vannak a sport irányába, de az intézményből való kikerülést követően nincsenek lehetőségeik a sport kapcsán. Így ameddig lehet, támogatja a tanulókat a sportban, és megfelelő szemléletet igyekszik átadni számukra.

3. Interjú

Az interjúalany 46 éves, férfi. Testnevelés szakon diplomázott, 2000-ben, gyógypedagógiai végzettséget nem szerzett. 23 éve dolgozik a pedagógus pályán, ez megegyezik a Pécsi Éltes EGYMI-ben eltöltött munkaidejével, ahol teljes állásban testnevelést tanít. 6., 7. és 8. évfolyamokkal dolgozik, összesen 30 fő gyermekkel. Az ellátott gyermekek BNO kódja egységesen F70, illetve 1 fő tanuló autizmus spektrum zavar, F84 BNO kóddal rendelkezik.

A tanulók heti 5 testnevelés órán vesznek részt. A pedagógus elmondása alapján, az említett osztályok tanulói szívesen sportolnak. A pedagógus a felsős évfolyamok kapcsán megjegyezte, hogy a serdülőkor természetes velejárójaként meg szokott jelenni az érdektelenség a sport iránt is, ebben az időszakban még inkább motiválja a tanulókat. Arra a kérdésre, hogy mit tapasztal, miben segít a testnevelés óra a gyermekeknek és miért fontos, hogy sportoljanak, a pedagógus azt a választ adta, hogy a fizikális állapotjavításban, a közösségépítésben, az életvezetésben, a rendhez, szabályokhoz szoktatásban is segítséget nyújt. A pedagógus elmondása alapján a 8. osztályos tanulók már elsajátítják, a szabályokat, ismerik a szertár rendjét, képessé válnak önálló rendrakásra, illetve önálló eszközhasználatra is. A pedagógus a tárgyi feltételekről azt mondta, hogy vannak eszközeik, de állapotuk elavult. Jelenleg pályáznak új eszközök beszerzésére. Alacsonyabb, állítható kosárpálánkot, vagy tatamit jól tudnának alkalmazni a jövőben. A pedagógus az iskolai szintéren végezhető sportok közül megemlítette az atlétikát, az asztaliteniszt, a kosárlabdát, a labdarúgást és a zsinórlabdát is. A foglalkozások a 0. órában és a kora délutáni időpontokban vannak. A pedagógus elmondása alapján a labdával végrehajtott sportok a legnépszerűbbek a tanulók körében. A pedagógus asztaliteniszt, labdarúgást és kosárlabdát tart a tanulóknak. A pedagógus véleménye szerint, jól motiválhatók a tanulók a versenyekkel, sokkal jobb eredményeket szeretnének elérni. Hiszen a versenyek során eljutnak új városokba, új élmény számukra. Arra a kérdésre, hogy a szülők megfelelően vannak-e tájékoztatva az iskolai sportlehetőségekről, azt mondta a pedagógus, hogy igen, papíralapon a legcélszerűbb a tájékoztatókat továbbítani a szülőknek, gondviselőknek. Ellenben az iskolán kívüli sporttevékenységekkel, hiszen nincsen sok lehetőség a tanulásban akadályozott gyermekek számára. Összesen 2 tanulóról tud, akik labdarúgásra és boksza járnak az iskolán kívül.

A pedagógus kiemelte, hogy a jövőben érdemes lenne bevezetni, új sportként a tollaslabdát az intézménybe. A versenyzés kapcsán pedig több eseményre lenne szükség véleménye szerint, akár meghívásos alapon is az EGYMI-k között, hiszen összesen évi 2 versenyre van lehetőség, egy megyei és egy országos fordulóra.

4. Interjú

Az interjúalany 25 éves, férfi. Testnevelés- földrajz szakon végzett, 2023-ban. Gyógypedagógiai végzettséget nem szerzett. 1 évet töltött integráló intézményben, testnevelőként, a gyakorlati ideje alatt. Féléve dolgozik a Pécsi Éltes EGYMI-ben, mint testnevelő tanár, teljes munkaidős állásban. Jelenleg a tanulásban akadályozottak tagozatának 1.-4. évfolyamában tanít, mint testnevelő. Összesen 35 fő tanulóval foglalkozik. Az ellátott gyermekek BNO kódja egységesen F70, illetve 2 fő tanuló autizmus spektrum zavar, F84 BNO kóddal és 1 fő tanuló, vakság mindkét szemén, H54.0 BNO kóddal rendelkezik.

A tanulók heti 5 testnevelés órán vesznek részt. A pedagógus elmondása alapján, az említett osztályok tanulói szívesen sportolnak. Arra a kérdésre, hogy mit tapasztal, miben segít a testnevelés óra a gyermekeknek és miért fontos, hogy sportoljanak, a pedagógus azt a választ adta, hogy rendkívül fontos az egészséges életmódra nevelés, hiszen étltanilag ugyanolyan „felépítésűek”, mint az ép társaik, ugyanúgy szükségük van a keringés és a légzőrendszer támogatására. Itt kiemelte a pedagógus, hogy több tanuló is túlsúlyos, így számukra még inkább szükséges a rendszeres testmozgás. Mindemellett a tanulók, a testnevelés órák által szabályokat sajátítanak el, képessé válnak a társakhoz való alkalmazkodásra. Nem elhanyagolható a megfelelő mozgáskultúra kialakítása sem. A pedagógus kiemelte, hogy a felső tagozatra itt kapják meg az alapokat, melyre a későbbiekben építeni lehet. A testnevelés, a sport hozzásegíti a tanulókat, hogy könnyebben teljesítsék a mindennapi nehézségeket. A pedagógus itt egészen alapvető fizikai nehézségekre, kihívásokra gondol, mint például egy lépcsőzés vagy, egy útburkolati hibán való közlekedés. A pedagógus a tanóráin elsősorban csoportos feladatokat alkalmaz, melyek az előbb említett szabályok elsajátításában és a társakhoz való kapcsolódásban segít, továbbá megjelenik az egyéni, illetve a páros munka is, például a labdával végzett gyakorlatok esetében. A pedagógus elmondása alapján a tornatermük megfelelően felszerelt, de elavult, illetve a nagy problémát a tornaterem burkolata jelenti. Erre jelenleg keresik a megoldást. Speciális eszközként a csörgőlabdát említette meg, melyet a látássérült tanuló miatt használnak, illetve fontosnak tartotta elmondani, hogy bevonja a tanuló osztálytársait is a sportba, hiszen ezáltal érzékenyítés is történik. A csörgőlabda mellett a 3 kerekű rollert is a speciális eszközök közé sorolta a pedagógus, hiszen jól alkalmazható az alsós évfolyamokon. A pedagógus a testnevelés órákon túl, erőemelést is tart az iskolában. A sport a felhúzásra, a guggolásra, és a fekvenyomásra épül, de emellett rendkívül fontos az erőt és állóképességet növelő feladatok gyakorlása is. A pedagógus egy erősítő, köredzéseként fogalmazta meg az erőemelést. 6. osztálytól ajánlja ezt a sportágat. A pedagógus

megfogalmazta, hogy nem az erőemelő versenyeken való részvétel motiválja, hiszen számára sokkal inkább cél a megfelelő technika megtanítása a gyermekeknek, a helyes testtartás kialakítása, nem pedig a versenyzés, a versenysport. Az erőemelés megfelelően adaptálható a tanulóira, hiszen van tanuló, akinek scoliosisa, vagy dongalába van, így a pedagógus nagy körültekintéssel tervezi meg óráit. Az erőemelés heti 1 alkalommal, a 7. órában zajlik. 5-10 fő között alakul a részt vevők száma. A pedagógus elmondta, hogy a jövőben tervezik a küzdősportok közül, a judo bevezetését az iskolába. A judo alapját, az eséstechnikát fontos lenne elsajátítaniuk a gyerekeknek a balesetek elkerülése végett. A judot, már 4 éves kortól ajánlják a szakemberek, tehát az iskolai szintén, már az 1.osztálytól be lehetne vezetni. A pedagógus arra a kérdésre, hogy, hogyan motiválja a tanulókat, azt válaszolta, hogy a valós ösztönzés és motiváció a változatos testnevelés órában rejlik. A különböző sportágak megismertetése fontos, a tanulók lássák, tapasztalják meg, ezáltal derül ki, hogy ki, miben tehetséges, kihez, melyik sportág áll közel. Arra a kérdésre, hogy a szülők megfelelően vannak-e tájékoztatva az iskolai sportolási lehetőségekről, azt a választ adta a pedagógus, hogy igen, hiszen minden év elején konzultálnak az osztályfőnökökkel és elmondják a sportlehetőségeket, melyet az osztályfőnökök továbbítanak a szülőknek. A pedagógus véleménye szerint, az iskolán kívüli sportolási lehetőségre, a tanulásban akadályozott tanulóknak kevés lehetősége van. Két sportágat tud ajánlani, ha szülők érdeklődnek, az úszást és a judo-t. Az úszással kapcsolatban azt a problémát vette fel, hogy elsősorban a mozgássérült tanulóknak szól a lehetőség. A pedagógus kiemelte, hogy a PVSZ, azaz a Pécsi Vasutas Sportkörnél az értelmi fogyatékossgal élő személyek judo tanítása folyik. A pedagógus hozzátette, hogy van tanulója, aki rendkívül tehetséges a tornában, megtette a lépéseket és felvette a kapcsolatot a megfelelő szakemberekkel, de válaszként elutasítást kapott, hiszen nem vállalják az enyhe értelmi fogyatékossgal élő személyek oktatását. Kérdésemre, hogy alkalmasak lennének-e, a pedagógus által tanított gyermekek az integrált sportra, azt a választ kaptam, hogy igen, de ehhez megfelelően képzett szakemberekre lenne szükség, akik nyitottak az fogyatékossgal élő gyermekek irányába. Összesen 2 tanulóról van információja, akik iskolán kívüli sporttevékenységet folytatnak. A két sportág a csörgőlabda és a boks, melyekre tudomása szerint, heti 1 alkalommal járnak a tanulók. A versenyzéssel kapcsolatban, az iskola által szervezett eseményekről van információja. Az alsó évfolyamokon a „Kapkodd a lábad!” sportversenyre nyílik lehetősége a gyermekeknek, illetve bizonyos életkor felett az atlétikára. A pedagógus hangsúlyozta, hogy ketté kellene választani a „diák versenyzést” és az egyesületi versenyzést. A „diák versenyzés” véleménye szerint, hamis képet ad a gyermeknek, hiszen ott az eredmény a lényeg, „minél többet, minél kevesebb idő alatt” elv érvényesül. Nem arra fekteti

a hangsúlyt, hogy a tanuló helyesen, egészségesen hajtsa végre az adott feladatot, gyakorlatot, vagy a sportra jellemző technikát. Az egyesületi versenyzést viszont támogatja a pedagógus, hiszen ott sportszakemberek foglalkoznak a gyermekekkel és valóban a helyes technika elsajátítása a cél, az eredmények mellett.

Arra a kérdésre, hogy a jövőben min kellene változtatni, hogy még több tanuló sportoljon és még hatékonyabb legyen a tanulásban akadályozott tanulók sportja, a következő válaszokat adta a pedagógus. Véleménye szerint, a gyógypedagógiai intézményekben is testnevelő végzettséggel rendelkező szakembereknek kellene tartaniuk a testnevelés órákat, a helyes kivitelezés, az alapok, a helyes technika elsajátítása miatt. A sportban, szemléletváltásra lenne szükség, nem a teljesítményre kellene, ekkora hangsúlyt fektetni, hanem a minőségre. A gyermek tanulja meg, hogy kell helyesen mozogni, tanulja meg, hogy a fájdalom a sportolás során nem elfogadható, neveljük a gyermekeket egészségre, és arra, hogy a jövőben a megfelelő alapokkal rendelkező sportolók válhassanak belőlük. Az egyesületi sportok kapcsán, azt emelte ki a pedagógus, hogy a sportszakembereknek nyitottabbá kellene válniuk a fogyatékkal élő gyermekek elfogadása és befogadása kapcsán. Az a gond, hogy a legtöbb edző az eredményekért dolgozik. Na de, mi is az eredmény? Az érem, a kupa, vagy az egészség, a pozitív minta, ami egy életén át alapként szolgálhat? A pedagógus célja, hogy a minél több gyermek, minél többet sportoljon. Felhívta a figyelmet arra a tényre, hogy a gyermekek, elfognak menni idővel az intézményből, mely jelenleg egy védőhálót biztosít számukra. Ő egyfajta szemléletet szeretne átadni a gyermekeknek, amit később, az iskolából kikerülve is kamatoztatni tudnak.

6. Következtetések és javaslatok

1. kutatási kérdés következtetései, javaslatai

Arra a kutatási kérdésre, hogy a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozottak tagozatán tanulók alacsony létszámban vesznek részt sportfoglalkozásokon, az állítás nem igazolódott, hiszen a válaszadók 63,3%-a végez sporttevékenységet. Egy külföldi kutatásban olvasható, hogy a korábbi nézetek szerint, nincs igény a fogyatékkal élő személyeknek a mozgásra, a csoportos tevékenységekre, ám ez mára megváltozott, a felmerülő igények egyre kielégítettebbek, az oktatási rendszer is nagyobb hangsúlyt fektet e problémakörre (Jaydari, et al., 2016). Egy hazai kutatásban megfogalmazták, hogy a társadalmunk előregeredő, így fontos lenne, hogy a fogyatékkal élő személyek megállják a helyüket a munkaerőpiacon, ezáltal hasznos tagjaivá váljanak a társadalomnak, és erre a sport egy megfelelő lehetőség lenne (Orbán-Sebestyén, et al., 2018); (Szabó, et al., 2020). Tehát a jövőben, ösztönözni szükséges a tanulókat a sport irányába. Továbbá megállapították, hogy az élsport sokkal nagyobb támogatást kap, mint a szabadidő és rekreációs sport (Szabó, et al., 2020). Tehát a jövőben előremutató lenne, ha a szabadidős sportolás is jelentősebb támogatást kaphatna, hiszen több fogyatékkal élő személy számára nyílna lehetőség a sportolásra. Továbbá az interjú alanyok beszámolóí alapján a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozottak tagozatán tanulók szívesen látogatják a sportfoglalkozásokat, illetve jól motiválhatók a játékos sporttevékenységekkel, dicsérrettel és a versenyeztetésekkel is. Tehát a jövőben is érdemes hangsúlyt fordítani a testnevelés órákon és a sportfoglalkozásokon a játékos feladatokra, a dicséretre. Továbbá az interjúalanyok elmondása szerint, a versenyrendszer átalakítására is szükség lenne. Több háziverseny megrendezése lenne a cél, ahol megmérettethetik magukat a tanulók, hiszen mindez motivációt jelent számukra.

2. és 3. kutatási kérdés következtetései, javaslatai

Arra a kutatási kérdésre, hogy a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozottak tagozatán tanulók nagyobb létszámban vesznek részt sportfoglalkozásokon, intézményi keretek között, az állításunk beigazolódott, továbbá az a kutatási kérdés is beigazolódott, hogy az iskolai szintén kívüli sporttevékenységben alacsonyabb létszámban vannak jelen. A választ adó tanulók 63,3%-a végez sporttevékenységet, ebből 56,7%-a vesz részt az iskolai szintén történő sportfoglalkozásokon, és mindössze 6 fő vesz részt iskolai szintén kívüli sporttevékenységben. Egy hazai kutatásban fogalmazták meg, hogy nem csak az iskolai szintén, de a sportlétesítményekben, sportklubokban is fontos lenne a befogadó légkör

megteremtése, illetve a sportszakemberek megfelelő képzése (Kovács, 2016). A Testnevelési Egyetem meglátta a problémát, miszerint a végzett szakemberek nincsenek felkészülve arra, hogy egy sajátos nevelési igényű tanulót bevonjanak a sportba. A probléma az, hogy a sportszakembereknek nincs meg a megfelelő szaktudásuk a fogyatékossgal élő tanulók foglalkoztatásával kapcsolatban, hiányoznak a módszerek és eszközök a kezeikből. A jövőben előremutató volna, a sportszakemberek képzésének átstrukturálása, gyógypedagógiai módszerek, eszközök bekerülnének a tananyagba, ezáltal felkészülnének a fogyatékossgal élő személyek sportolásának támogatására (Orbán-Sebestyén, et al., 2018); (Orbán-Sebestyén, et al., 2022). Egy külföldi kutatás a megfelelő szaktudás megszerzésére hívja fel a figyelmet, de kiemeli, ehhez az oktatási rendszer támogatásának fontosságát is, illetve másik problémaként említi a társadalom negatív attitűdjét. Tehát a jövőben a társadalom érzékenyítésén is érdemes volna dolgozni (Akyol & Ilkim, 2018). Egy hazai kutatásban többségi pedagógusok érzékenyítését végezték, a kutatók megfogalmazták, hogy érdemes lenne a jövőben még több alkalmat teremteni az érzékenyítésre, így a fogyatékossgal élő személyekhez való közeledés megoldottabbá válna (Orbán-Sebestyén, et al., 2021). Egy hazai kutatásban megfogalmazták, hogy fontos a szervezett sporttevékenység, egységet kovácsol, pozitívan hat a szülőkre és a gyermekekre is. Az énképet, a motivációt, a társadalmi beilleszkedést segíti, támogatja. A kutatók kitértek arra is, hogy a jövőben is fontos lenne vizsgálni a fogyatékos személyek egészségmagatartását, hiszen ezáltal lehetne megoldást találni a felmerülő nehézségekre (Barabás, et al., 2022).

4. kutatási kérdés következtetései, javaslatai

Arra a kutatási kérdésre, hogy a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozottak tagozatán tanulók alacsony létszámban vesznek részt iskolai szintén kívüli versenytevékenységben, az állításunk beigazolódott, hiszen mindössze 1 fő vesz részt versenysportban, melyet nem az intézmény szervez. A 2. és 3. kutatási kérdésben is már megfogalmazottak szerint, a szakemberek nem rendelkeznek megfelelő ismeretekkel a fogyatékossgal élő tanulók sportolása kapcsán, mely nehezíti a fogyatékos személyek sportokba való bekapcsolódását, így a jövőben szükség lenne a megfelelő szaktudás megszerzésére, a tananyaguk átstrukturálására (Orbán-Sebestyén, et al., 2018). Ezáltal a sportágakba, és a versenyekbe is könnyebben be tudnának kapcsolódni a fogyatékossgal élő személyek.

5. kutatási kérdés következtetései, javaslatai

Továbbá, arra a kutatási kérdésre, hogy a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozottak tagozatán tanulóknak, a legfőbb távolmaradási oka a sporttól, az információ hiánya, részben igazolódott. A készített kérdőív eredményei alapján, a Pécsi Éltes EGYMI tanulóinak legfőbb távolmaradási oka az anyagi tényezők, ez a válaszok 33,3%-a. A második helyen az időhiány szerepelt, ez a válaszok 26,7%-a. Ám a testnevelő tanárokkal készített interjúkban, a pedagógusok az iskolán kívüli sporttevékenységgel kapcsolatban, az információ hiányát emelték ki az egyik legjelentősebb akadályként. Az interjúalanyok megfogalmazása szerint, a jövőben érdemes lenne az információ hiánya ellen, egy sportágválasztó fesztivált megszervezni, ahol a szülők és a tanulók is tájékozódni tudnak az iskolán kívüli sportolási lehetőségeikről.

7. Összefoglalás

Gyermekkorom óta életem része a sport, saját tapasztalataim alapján és számos publikáció alapján elmondható, hogy a sportnak egységtéremtő ereje van, a társadalmi beilleszkedést elősegíti, protektív tényezőként hat.

A szakdolgozatban a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozottak általános iskolájában tanulók sportolási szokásait, lehetőségeit és a sporttól való távolmaradásuk lehetséges okait vizsgáltuk. 5 kutatási kérdést fogalmaztunk meg. Feltételeztük, hogy a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozottak tagozatán tanulók alacsony létszámmal vesznek részt sportfoglalkozásokon. Feltételeztük, hogy a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozottak tagozatán tanulók nagyobb arányban vesznek részt sportfoglalkozásokon intézményi keretek között, mint intézményen kívül. Feltételeztük, hogy a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozottak tagozatán tanulók alacsony létszámban vesznek részt iskolán kívüli versenytevékenységben. Továbbá feltételeztük, hogy a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozottak tagozatán tanulónak legfőbb távolmaradási oka a sporttól, az információ hiánya. A tanulók szülei, törvényes képviselői, saját készítésű kérdőívet töltöttek ki, illetve a tanulásban akadályozottak tagozatán tanító, 4 fő testnevelő pedagógussal készítettünk interjút a témában. A kérdőívben alapadatokról (nem, életkor, BNO kód, lakhely és az iskolába járás módját), az iskolai szinten történő sportolási részvételről, lehetőségekről, az iskolai szinten kívüli sportolási részvételről, lehetőségről, illetve a versenysportról kérdeztük a szülőket. Továbbá a lakhelyhez közeli sportolási lehetőségek ismeretéről, a megfelelő sportág megtalálása esetén a részvételről és a távolmaradás okáról is információt gyűjtöttünk.

A felmérésben 41 fő, azaz 68,3% fiú és 19 fő, azaz 31,7% lány vett részt. 7-16 év közötti tanulók, átlag életkoruk 11,52 év. BNO kódjuk egységesen F70, továbbá 2 fő F84, 1 fő F84.8, 1 fő G80, 1 fő H54.0, 1 fő F78 és 1 fő F71 kódot is megjelölt. 40 fő, azaz 66,7% Pécssett, míg 20 fő, azaz 33,3% Pécs környékén él. 40 fő, azaz 70% busszal, 14 fő azaz 23,3% autóval, 3 fő, azaz 5% mindkét opcióval, 1 fő, azaz 1,7% busszal és gyalog közlekedik. Az iskolai szinten történő sportolással kapcsolatban 57 fő, azaz 95% ismeri, és 3 fő, azaz 5% nem ismeri a lehetőségeket. Az interjúkban, a pedagógusok elmondása alapján, a tanulók és a szülők megfelelően tájékoztatva vannak az iskolai sportolási lehetőségekről. A Pécsi Éltes EGYMI-ben a következő sportágak érhetők el: terematlétika, „Kapkodd a lábad!”, zsinórlabda, labdarúgás, asztalitenisz, erőemelés, kosárlabda. A megkérdezettek közül 34 fő, azaz 56,7% részt vesz az iskolai sportfoglalkozásokon, 26 fő, azaz 43,3% nem vesz részt. Alsós évfolyamokon

heti 2 alkalommal vannak foglalkozások, elsősorban csoportos formában, a felső tagozaton változó a heti részvétel száma, és itt már a csapatsport mellett megjelenik az egyéni sport is. Az interjúalanyok beszámoltak az iskola által megszervezett versenyekről, általában 2 alkalommal van lehetőség részt venni versenyeken, ezeken az alkalmakon aktívan jelen van az iskola. Az iskolán kívüli sporttevékenységben 6 fő, 10% vesz részt, ebből a számból 2 fő az iskolai szintén is sportol. Iskolán kívüli versenytevékenységben 1 fő vesz részt, labdarúgás sportban. Tehát a Pécsi Éltes EGYMI tanulásban akadályozottak iskolájának tanulóiból összesen 38 fő, azaz 63,3% sportol, és 22 fő, azaz 36,7% nem végez semmilyen sporttevékenységet. A lakóhelyhez közeli sportolási lehetőségeket a szülők 73,3%-a ismeri. Elmondható, hogy a nem sportoló gyermekek 45,45%-a, a szülői válaszok alapján szívesen járna sportfoglalkozásra, ha a szülő megtalálná számára a megfelelőt. A sporttól való távolmaradás okai kapcsán a legtöbb jelölést az „Anyagi okai vannak.” lehetőség kapta, a 2. helyen az „Időhiány” szerepelt. A testnevelő pedagógusok megfogalmazták, hogy véleményük szerint, az iskolán kívüli sporttevékenységek esetében az alacsony részvételi számot, az információ hiánya és a lehetőségek alacsony száma idézi elő.

Összességében elmondható, hogy a sportnak a mentális és fizikai aktivitás kapcsán is számos pozitív hatása van, tehát a jövőben a fogyatékossgal élő személyeknek biztosítani kell a sportolás lehetőségét. Pozitívan hat a hangulatra, az énképre, a társadalmi beilleszkedésre, az izoláció elkerülésére, továbbá a munkaerőpiaci helytállás elősegítésében is szerepe van. A megfelelő team munka nélkül mindezek a pozitív tényezők nem valósulhatnak meg. A team munkában a sportszakembereknek is jelentős szerepük van, így a jövőben fontos lenne a sportszakemberek képzésének újragondolása, átalakítása, melyben a fogyatékossgal élő személyek sporttevékenységének egyediségeinek elsajátítása is helyet kap, hiszen a testnevelés képzésben kevesebb figyelem irányul erre a területre. A versenysport támogatása mellett, előremutató lenne, ha a szabadidős sport is hasonló támogatást kapna, hogy ne csak a versenyszerűen sportoló, fogyatékossgal élő személyek számára legyen biztosítva a sportolási és versenyzési lehetőség. Az iskolai versenyeztetés átalakítására is szükség lenne, hiszen a tanulók jól motiválhatók a versenyekkel, így több megmérettetési lehetőség biztosítására lenne szükség. Mindemellett a „menyiségi” eredmény helyett, a „minőségi” eredményekre kellene a jövőben fektetni a hangsúlyt. A társadalom és a pedagógusok érzékenyítése is előremutató volna, hogy ezáltal a fogyatékossgal élő személyek könnyebben a társadalom hasznos tagjává tudjanak válni. Nincsen megfelelő lehetőségük, információjuk, továbbá az anyagi helyzet is befolyásolja, hogy iskolán kívüli sporttevékenységben kis

létszámban vesznek részt. Így az iskolán kívüli sporttevékenységek esetében az információ hiányát megoldottá kellene tenni, például sportágválasztó fesztivál szervezésével, ahol a szülők és gyermekek is informálódni tudnak a sportágakkal kapcsolatban, illetve lehetőségeket kellene biztosítani a fogyatékossgal élő személyeknek arra, hogy részt vegyenek integrált sporttevékenységben. Mindehhez a sportszakembereknek gyógypedagógiai ismereteket tartalmazó szaktudására, illetve a társadalom tagjai részéről jelentősebb nyitottságra és elfogadásra lenne szükség.

8. Irodalomjegyzék

Akyol, B. & Ilkim, M., 2018. Socialization of disabled people with sports activities and their problem encountered in participating in sports activities. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 20(2), pp. 100-104.

Barabás, Á., Pázmány, V., Molnárné Grestyák, A. K. & Jávorné Erdei, R., 2022. Értelmi fogyatékosággal élő sportoló fiatalok egészségmagatartása. *Y.Z. A NIT Ifjúság szakmai Folyóirata*, 2(3), pp. 33-39.

Bobály, V. és mtsai., 2014. Fogyatékkal élők mozgásképeségeinek fejlesztése modern táncal. *Mozgás, környezet, egészség.*, pp. 26-38.

C. Johnson, C., 2009. The Benefits of Physical Activity for Youth With Developmental Disabilities: A Systematic Review. *The Science of Health Promotion*, 23(3), pp. 157-167.

Çakmakçı, E., Tatlici, A. & Yirmibeş, B., 2018. Comparison of some performance parameters of physically active mentally retarded and inactive mentally retarded individuals. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 4(12), pp. 49-57.

Erdei, N., 2015. Sajátos nevelési igényű (sni) és többségi tanulók testalkati mutatóinak és motoros képességeinek összehasonlító vizsgálata a Netfit rendszerben. *Különleges Bánásmód*, 1(3), pp. 57-66.

Gombás, J., 2011. Fogyatékosok sportja helyett adaptált sport- avagy a paradigmaváltás jótékony hatása. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 12(48), pp. 27-31.

Hidvégi, P. & Honfi, L., 2008. Fogyatékos személyek rekreációja. *Acta Academiae Paedagogicae Agriensis*, 35. kötet, pp. 21-36.

Jaydari, M., Rouzbahani, M. & Hasanvand, R., 2016. The effect of traditional games the development of transfer and manipulation motor skills in boys with mental retardation. *International Journal of Physical Education, Sports and Health*, 3(6), pp. 134-136.

Kovács, K., 2004. Kooperatív testnevelési játékokban résztvevő és nem résztvevő 12–13 éves leányok énképének és csoportban elhelyezkedésének összehasonlító vizsgálata. *Magyar Pedagógia*, 104(1), pp. 57-76.

Kovács, K., 2016. Sport és inklúzió. In: *Inklúzív nevelés- inklúzív társadalom*. Debrecen: Debreceni Egyetemi Kiadó, pp. 294-316.

Kovács, K. E. & Nagy, B. E., 2015. A sportolás hatása kiskamaszok énképére, szorongására és megküzdésére. *Különleges Bánásmód*, 1(3), pp. 43-56.

Laoues-Czimbalmos, N. és mtsai., 2020. Fogyatékos tanulók szabadidős preferencia-rendszerének elemzése egy kutatás tükrében. *International Journal of Engineering and Management Sciences*, 5(1), pp. 98-115.

- Laoues-Czimbalmos, N., Bácsné Bába, É., Szerdahelyi, Z. & Müller, A., 2019. Sportmotivációs tényezők vizsgálata a 8-18 éves fogyatékossgal élő korosztály körében. *Acta Carolus Robertus*, 9(1), pp. 121-132.
- Laoues-Czimbalmos, N., Müller, A. & Bácsné Bába, É., 2019. Fogyatékossgal élő gyerekek sportfogyasztási szokásainak vizsgálata az akadálymentesített kínálati elemek tükrében. *Economica*, 10(1), pp. 21-29.
- Laoues-Czimbalmos, N., Szerdahelyi, Z. & Müller, A., 2021. Development of leisure and sports consumption and sports motivation among children with disabilities. *Apstract*, 15(1-2.), pp. 75-82.
- Orbán-Sebestyén, K., Farkas, J., Sáringerné Szilárd, Z. & Ökrös, C., 2021. Az értelmi fogyatékossgal élő emberek inklúziójával kapcsolatos hazai kutatások összehasonlító elemzése. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 22(94), pp. 54-67.
- Orbán-Sebestyén, K., Farkas, J., Sáringerné Szilárd, Z. & Ökrös, C., 2022. Az értelmi fogyatékossgal élő emberek inklúziójával kapcsolatos hazai kutatások elemzése II. rész – Inklúzió a sportban. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 23(95), pp. 47-59.
- Orbán-Sebestyén, K., Sáringerné Szilárd, Z., Farkas, J. & Ökrös, C., 2021. Pedagógusok fogyatékossgal élő személyek iránti érzékenyítésének attitűdvizsgálata a Közép-Európai régióban. *Testnevelés, Sport, Tudomány*, 6(3-4), pp. 45-52.
- Orbán-Sebestyén, K., Sáringerné Szilárd, Z. & Hunyadi, K., 2018. Inkluzív sportoktatás az integrált szemléletű nevelésben - A Testnevelési Egyetem Inkluzív sportoktatói szakirányú továbbképzésének előzményei. *Testnevelés, Sport, Tudomány*, 3(1-2), pp. 73-78.
- Sáringerné Szilárd, Z., 2012. A Wii játék fejlesztő hatása az értelmi sérültek körében. *Gyógypedagógiai Szemle*, 40(2), pp. 188-195.
- Sáringerné Szilárd, Z., 2018. A testmozgás és a sportolás lehetőségei megváltozott teljesítőképességgel élő emberek számára. *Testnevelés, Sport, Tudomány*, 3(1-2), pp. 91-96.
- Satria, M. H., Bangkit Seandi, T., Melynda, M. & Asri, N., 2020. Play Activity: To Increase Fundamental Movement Skill for Children with Mild Mental Retardation. *International Journal of Human Movement and Sports Sciences*, 8(6A), pp. 1-10.
- Szabó, Z. T. és mtsai., 2020. Fogyatékossgal élők sportjával kapcsolatos attitűdvizsgálat. *Sport- és Egészségtudományi füzetek*, 4(2), pp. 40-55.
- Tóthné Kalbli, K. & Fótiné Hoffmann, É., 2015. A szomatopedagógus szerepe az inkluzív testnevelés-oktatásban. *Gyógypedagógiai Szemle*, 43(3), pp. 227-238.
- Varga, Á. & Balatoni, I., 2020. A fogyatékkal élők sportolási lehetőségei és motivációs tényezői. *Acta Medicinae et Sociologica*, 11(Különszám), pp. 99-109.

9. Ábra és táblázatjegyzék

1. táblázat:	Az 1. osztály kérdőíveinek eredményei	27
2. táblázat:	A 2. osztály kérdőíveinek eredményei	29
3. táblázat:	A 3. osztály kérdőíveinek eredményei	31
4. táblázat:	A 4. osztály kérdőíveinek eredményei	33
5. táblázat:	Az 5. osztály kérdőíveinek eredményei	35
6. táblázat:	A 6. osztály kérdőíveinek eredményei	37
7. táblázat:	A 7.osztály kérdőíveinek eredményei	39
8. táblázat:	A 8. osztály kérdőíveinek eredményei	41
9. táblázat:	A válaszadók életkora és létszáma	43
10. táblázat:	A válaszadók lakhelye, közlekedés típusa	44
11. táblázat:	Részvétel az iskolai szintén történő sportfoglalkozásokon	45
12. táblázat:	Iskolán kívüli sporttevékenységek összegzése.....	46
13. táblázat:	Összegző táblázat- sportolók és sporttól távolmaradók létszáma	47
14. táblázat:	Lakóhelyhez közeli, iskolán kívüli sporttevékenységek ismerete a szülők körében	48
15. táblázat:	A sporttól való távolmaradás okai.....	49

10. Melléklet

Interjú kérdések

1. A válaszadó neme:
2. A válaszadó életkora:
3. Milyen szakon végzett?
4. Végzés éve?
5. Hány éve dolgozik a pedagógus pályán?
6. Hány éve dolgozik a Pécsi Éltes EGYMI-ben?
7. Korábbi munkahelyek megnevezése. Integráló vagy szegregáló intézményben dolgozott?
8. Milyen munkaszerződéssel dolgozik?
9. Melyik évfolyamokkal dolgozik?
10. Körülbelül hány gyermekkel foglalkozik?
11. Az Ön által ellátott gyermekeknek, milyen BNO kódjuk/ kódjaik vannak?
12. Heti hány testnevelés órán vesznek részt a tanulók?
13. Szívesen részt vesznek a gyermekek a testnevelés órákon?
14. Mit tapasztal, miben segít a testnevelés óra a gyermekeknek? Miért fontos, hogy sportoljanak?
15. Milyen munkaformákat alkalmaz a testnevelés órákon? (egyéni munka/ csoport munka/ páros munka/ egyéb)
16. Adottak a tárgyi feltételek munkája során?
17. Milyen sportszakkörökre, edzésekre van lehetőségük a gyermekeknek az iskolában?
18. Mikor kezdődnek ezek a foglalkozások? (0. órában/ kora délután/ késő délután)
19. Körülbelül hány gyermek vesz részt ezeken a foglalkozásokon?
20. Szívesen csatlakoznak a gyermekek a foglalkozásokhoz? Mivel tudja a gyermekeket motiválni, hogy részt vegyenek a foglalkozásokon?
21. Ön tart az iskolában a testnevelés órákon kívül edzéseket, sportfoglalkozásokat a gyermekeknek?
22. Ön szerint a gyermekek és a szülők megfelelően tájékoztatva vannak az intézmény által nyújtott/ intézményen kívüli sportolási lehetőségekről?
23. Milyen platformon tartják a kapcsolatot a szülőkkel? Milyen platformokon keresztül kapnak tájékoztatást a szülők a sportolási lehetőségekről?

24. Terveznek további sportágak bevezetését a Pécsi Éltes EGYMI-ben? Ön szerint, melyik sportág lenne a megfelelő?
25. Van-e információja, olyan gyerekekről, aki iskolán kívüli sporttevékenységben vesz részt?
26. Ha igen, mi az? Melyik sportegyesületnél? Hetente hány alkalommal?
27. Akár iskolai, akár iskolán kívüli sporttevékenység kapcsán, járnak a gyermekek versenyekre?
28. Vannak versenyek, melyek kifejezetten a tanulásban akadályozott gyermekeknek szólnak, mesélne ezekről?
29. Mit gondol, min kellene változtatni a jövőben, hogy több gyermek tudjon bekapcsolódni a sportba?

Kérdőív

Tisztelt Szülők!

Kálmán-Halász Dalma vagyok, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, gyógypedagógus hallgatója. Jelen kérdőív kitöltésével szeretném segítségét kérni, hogy szakdolgozatom megvalósulhasson.

Köszönöm a segítségét!

Adatok:

1. Gyermek életkora:év
2. Osztály:
3. Gyermek neve:
 - a) fiú
 - b) lány
4. Szakértői véleményen szereplő BNO kód/kódok:
.....
5. Hol él életvitelszerűen a gyermek? (Például: Pécs, Kaposvár)
.....

Iskolai szintén történő szabadidős sporttevékenység (nem testnevelés óra):

6. Milyen közlekedési eszközzel, milyen módon jut el gyermeke az iskolába?
 - a) autó
 - b) busz
 - c) vonat
 - d) kerékpár
 - e) gyalog
 - f) egyéb:
7. Van-e gyermeke intézményében sportolási lehetőség? IGEN/ NEM
 - a) Milyen sportolási lehetőségek van gyermeke intézményében?
.....
 - b) Gyermeke részt vesz a sportfoglalkozásokon? IGEN/ NEM
 - c) Sporttevékenység megnevezése:
.....
 - d) Heti hány alkalommal vesz részt gyermeke sportfoglalkozásokon?
.....
 - e) Egyéni vagy csapatsportra jár gyermeke?
 - a) egyéni sporttevékenység
 - b) csapatsport
 - f) Hány órákor kezdődnek a foglalkozások?
.....

Iskolai szintén kívüli szabadidős sporttevékenység:

8. Milyen közlekedési eszközzel, milyen módon jut el gyermek a sportfoglalkozásra/edzésre?

- a) autó
- b) busz
- c) vonat
- d) kerékpár
- e) gyalog
- f) egyéb:

9. Sporttevékenység megnevezése:

.....

10. Heti hány alkalommal vesz részt gyermeke sportfoglalkozáson?

.....

11. Egyéni vagy csapatsportra jár gyermeke?

- a) egyéni sporttevékenység
- b) csapatsport

12. Hány órákor kezdődnek a foglalkozások?

.....

Iskolai szintén kívüli versenysport:

(Kérem, csak abban az esetben töltse ki, ha gyermeke versenyszerűen sportol!)

13. Milyen közlekedési eszközzel, milyen módon jut el gyermek a sportfoglalkozásra/edzésre?

- a) autó
- b) busz
- c) vonat
- d) kerékpár
- e) gyalog
- f) egyéb:

14. Sporttevékenység megnevezése:

.....

15. Heti hány alkalommal vesz részt gyermeke sportfoglalkozáson?

.....

16. Egyéni vagy csapatsportra jár gyermeke?

- a) egyéni sporttevékenység
- b) csapatsport

17. Hány órákor kezdődnek a foglalkozások?

.....

18. Gyermeke egyesületnél versenyző, vagy az iskola által jut el versenyekre?

- a) egyesületi versenyző
- b) iskola által jut el versenyekre

Kérem, minden esetben töltse ki!

19. Kérem, sorolja fel, milyen sportolási lehetőségeket ismer lakóhelye közelében.

.....
.....
.....
.....
.....

Kérem, abban az esetben töltse ki, ha gyermeke **NEM** vesz részt sportfoglalkozáson/ edzésen.

20. Ha találna a gyermeke számára megfelelő sportot, gyermeke szívesen járna?
IGEN/ NEM

21. Mi a sporttól való távolmaradásnak az oka:

- „Nincs információm a sportolási lehetőségről.”
- „Anyagi okai vannak.”
- „A megközelíthetőség nehezített, eljutás nem megoldott.”
- „Időhiány az oka.”
- „Túl későn kezdődnek a foglalkozások.”
- Egyéb:

11. Nyilatkozatok

Eredetiség és szellemi tulajdonkezelési nyilatkozat

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Kálmán-Halász Dalma
A Hallgató Neptun kódja: L8BOJD
A dolgozat címe: A tanulásban akadályozott gyermekek sportolási lehetőségei és szokásai
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Neveléstudományi Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Gyógypedagógiai Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumba. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumban.

Kelt: 2024 év APRILIS hó 10. nap

Kálmán-Halász Dalma
Hallgató aláírása

Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

Kálmán-Halász Dalma (név) (hallgató Neptun azonosítója: **L8BOJD**) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem³

Kelt: Kaposvár, 2024.04.13.

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.

Beleegyező nyilatkozat

Beleegyező nyilatkozat

Engedélyezem, hogy

Kálmán-Halász Dalma gyógypedagógus hallgató

(Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem)

a

Pécsi Éltes Mátyás Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégiumában

„A TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTT GYERMEKEK SPORTOLÁSI LEHETŐSÉGEI ÉS SZOKÁSAI”

témában kérdőíves felmérést és interjút készítsen.

Kelt: Pécs, 2024. 04. 16.

Székely Beáta
intézményvezető